

ขึ้นทะเบียน มรดกภาพยนตร์ของชาติ

วันอนุรักษ์ภาพยนตร์ไทย
4 ตุลาคม

ขึ้นทะเบียน มรดกภาพยนตร์ของชาติ

วันอนุรักษ์ภาพยนตร์ไทย
4 ตุลาคม

คำนำ

การขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ เป็นกิจกรรมของหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ในกำกับของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ได้จัดขึ้นมาเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการบอกเล่าถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ภาพยนตร์ไทยให้ประชาชนได้รับทราบและตระหนัก โดยได้จัดอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 โดยกำหนดให้วันที่ 4 ตุลาคม เป็นวันอนุรักษ์ภาพยนตร์ไทย เพื่อระลึกถึงวันที่คณะกรรมการการสื่อสารมวลชน ในคณะกรรมการชาติว่าด้วยองค์การยูเนสโกแห่งประเทศไทย ซึ่งมีพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร ทรงเป็นประธาน มีมติเสนอแนะให้หอสมุดแห่งชาติ เปิดแผนกเก็บฟิล์มภาพยนตร์ ในฐานะเป็นหลักฐานประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม ซึ่งตรงกับวันที่ 4 ตุลาคม 2509 ที่สถานีไทยโทรทัศน์ ช่อง 4 บางขุนพรหม โดยมีหลักฐานปรากฏอยู่ในข่าวในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเมื่อ 67 ปีที่แล้ว แม้มติข้อเรียกร้องนี้จะไม่สำเร็จเป็นจริง แต่นี่คือครั้งแรกที่มีการแสดงเจตนาสาธารณะอย่างเป็นทางการในข้อเรียกร้องให้มีการอนุรักษ์ภาพยนตร์ขึ้นในประเทศไทย และล่วงมาถึงปี 2527 กรมศิลปากรจึงจัดตั้งหอภาพยนตร์แห่งชาติขึ้น ทำให้เจตนาสาธารณะนั้นเป็นจริง

กิจกรรมสำคัญในวันอนุรักษ์ภาพยนตร์ไทยในทุกปีคือการประกาศรายชื่อภาพยนตร์ต่าง ๆ จำนวนหนึ่งที่ได้รับการพิจารณาขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ โดยหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ จำนวน 33 คน มาเป็นคณะกรรมการร่วมพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ที่ได้รับการเสนอชื่อจากประชาชนทั่วไปว่าหนึ่งพันคนและจากการเสนอชื่อโดยคณะทำงานของหอภาพยนตร์อีกส่วนหนึ่ง ซึ่งปีนี้มีรายชื่อภาพยนตร์ที่สมควรได้รับการเสนอให้ขึ้นทะเบียนจำนวนสามร้อยกว่าเรื่อง และคณะทำงานของหอภาพยนตร์ได้คัดเลือกภาพยนตร์ที่เข้าหลักเกณฑ์นำเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาตัดสินขึ้นทะเบียนจำนวน 22 เรื่อง

คณะกรรมการได้ใช้เวลาสิบเดือนในการชมภาพยนตร์เหล่านั้นทั้งหมด และสุดท้ายได้ประชุมอภิปรายกันในรูปแบบออนไลน์ ซึ่งผลปรากฏว่าคณะกรรมการได้ตัดสินให้ภาพยนตร์จำนวน 10 เรื่อง สมควรได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติประจำปี 2566 ดังนั้น เมื่อรวมกับภาพยนตร์ต่าง ๆ ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนใน 12 ปีที่ผ่านมา ทำให้มีรายชื่อภาพยนตร์ในทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติแล้วทั้งหมด 243 เรื่อง

หอภาพยนตร์ กระทรวงวัฒนธรรม ขอขอบคุณคณะกรรมการพิจารณาตัดสินภาพยนตร์ทั้ง 33 ท่าน ที่ได้สละเวลาทำหน้าที่พิจารณาตัดสินภาพยนตร์ในปีนี้อย่างดีและขอขอบคุณประชาชนทุกท่านที่ได้ร่วมเสนอรายชื่อภาพยนตร์ ติดตามกิจกรรมนี้ พร้อมช่วยส่งต่อข่าวสาร ทำให้กิจกรรมนี้แพร่หลายเป็นที่รู้จักมากขึ้น

สำหรับท่านที่สนใจรับชมภาพยนตร์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ หอภาพยนตร์จะนำไปเผยแพร่ตามช่องทางต่าง ๆ ของหอภาพยนตร์ ไม่ว่าจะเป็นการจัดฉายในโรงภาพยนตร์ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ การเผยแพร่ลงในสื่อออนไลน์ทั้งใน Facebook YouTube Tiktok ห้องสมุดและสถานศึกษา เชิด ทรงศรี ที่หอภาพยนตร์ รวมถึงการร่วมมือกับอีกหลากหลายหน่วยงานภายนอกในการนำภาพยนตร์เหล่านี้ออกไปถ่ายทอดสู่สาธารณชนต่อไป

คำกล่าว ของ นายเสริมศักดิ์ พงษ์พานิช รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

การประกาศขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. 2566

เนื่องในวันอนุรักษ์ภาพยนตร์ไทย

วันพุธที่ 4 ตุลาคม 2566 เวลา 14.00 น.

ณ หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ศาลาฯ นครปฐม

ท่านผู้อำนวยการหอภาพยนตร์

คณะกรรมการพิจารณาขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ

ผู้มีเกียรติและสื่อมวลชนทุกท่าน

ผมรู้สึกยินดีและเป็นเกียรติอย่างยิ่ง ที่ได้มาเป็นประธานการประกาศขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปีพุทธศักราช 2566 เนื่องในวันอนุรักษ์ภาพยนตร์ไทย ซึ่งจัดขึ้นเป็นปีที่ 13 ในวันนี้

ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ที่กำกับดูแลหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ผมขอชื่นชมหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ที่จัดกิจกรรมสำคัญนี้ต่อเนื่องมาถึงสิบสามปีแล้ว ขอชื่นชมและขอบคุณคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 33 ท่าน ที่ได้สละเวลาแรงเดือนในการชมภาพยนตร์ที่ได้รับการเสนอชื่อ และใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญตามคุณวุฒิแต่ละด้านของท่านร่วมกันพิจารณาตัดสินจนได้ภาพยนตร์ที่สมควรได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี 2566 และที่สำคัญ ผมขอขอบคุณประชาชนกว่า 1,000 คน ที่ช่วยสนับสนุนกิจกรรมนี้ โดยมีส่วนร่วมเสนอชื่อภาพยนตร์จำนวนมากถึง 351 เรื่อง มาให้คณะกรรมการพิจารณา เพราะการอนุรักษ์มรดกใด ๆ ของชาติ ไม่ควรเป็นเพียงหน้าที่ของหน่วยงานหรือบุคลากรของรัฐโดยลำพัง แต่จำเป็นจะต้องให้สาธารณชนได้รับรู้ ตระหนักและมีส่วนร่วม ประชาชนจึงจะเกิดความรู้สึกหวงแหนและภาคภูมิใจร่วมกัน การอนุรักษ์มรดกของชาติจึงจะสำเร็จและยั่งยืน

บัดนี้ ผมขอประกาศรับรองการขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พุทธศักราช 2566 ทั้ง 10 เรื่อง ขอแสดงความยินดีกับบริษัทผู้สร้าง ผู้กำกับ ผู้แสดง ตลอดจนบุคคลต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภาพยนตร์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติประจำปีนี้ และขอขอบคุณที่ท่านทั้งหลายนั้นได้มีส่วนร่วมสร้างสรรค์ผลงาน ภาพยนตร์ดังกล่าวขึ้นมาจนได้รับการพิจารณาว่าเหมาะสมที่จะเป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ ซึ่งหอภาพยนตร์จะต้องทำหน้าที่ดูแลรักษาให้ภาพยนตร์เหล่านี้คงอยู่ตลอดไป และนอกจากเก็บรักษาแล้ว ขอให้หอภาพยนตร์นำภาพยนตร์เหล่านี้ออกเผยแพร่สู่การรับรู้ การชื่นชม และการใช้ประโยชน์ของประชาชนอย่างกว้างขวางและสม่ำเสมอ ตลอดจนแม้กระทั่งการเผยแพร่สู่นานาชาติ ให้สมกับที่เป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติอย่างแท้จริง

สารบัญ

คำนำ	2
คำกล่าวรัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรม	4
หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์	7
รายชื่อคณะกรรมการพิจารณาดัดสินภาพยนตร์	8
ความคิดเห็นจากกรรมการ	10
มรดกภาพยนตร์ของชาติ ครั้งที่ 13 ประจำปี พ.ศ. 2566	
• ปิ๊งไชโย (2500)	22
• Thailand (2501)	26
• กตัญญูปลาสิต (2501)	30
• โทษจุก (2510)	34
• วันมหาวิปโยค (2516)	38
• เทวดาเดินดิน (2519)	42
• [สัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์ไทย ที่กลับออกจากป่า] [2528]	46
• เพลงสุดท้าย (2528)	50
• 14 ตุลาสงครามประชาชน (2544)	54
• หัวใจรณรงค์ The Adventure of Iron Pussy (2546)	58
รายชื่อภาพยนตร์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ ของชาติประจำปี 2554-2566	62

หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์

❶ คุณค่าทางประวัติศาสตร์และความทรงจำ

เป็นภาพยนตร์ที่ถ่ายทอดเรื่องราวของ สถานที่ กาลสมัย บุคคล เหตุการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับคนไทยและสังคมไทย ในมิติต่าง ๆ เช่น มานุษยวิทยา สังคมวิทยา เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ทั้งในฐานะปัจเจกและกลุ่มหรือมวลชน สามารถทำให้ผู้ชมเข้าถึงและเข้าใจมิติเหล่านั้นในเชิงประวัติศาสตร์หรือความทรงจำ

❷ คุณค่าทางศิลปะภาพยนตร์

เป็นผลงานภาพยนตร์ที่สร้างสรรค์ อันแสดงถึงศิลปะวิทยาทางด้านภาพยนตร์

❸ มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์

เป็นภาพยนตร์ที่มีความโดดเด่นเป็นพิเศษ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น การนำเสนอ ภาพยนตร์นั้นไม่ว่าการถ่ายทำ การแสดง การตัดต่อ ฯลฯ มีความคิดริเริ่ม ไม่เคยมีแบบอย่างมาก่อนในภาพยนตร์อื่น ๆ

❹ บุรณภาพ

คือความสมบูรณ์ครบถ้วนของผลงานภาพยนตร์ตรงตามต้นฉบับของผู้สร้างสรรค์ ภาพยนตร์ที่ออกฉายแล้วอาจถูกตัดทอน ถูกเสริมเติมแต่งเพิ่มเติม ถูกดัดแปลงไปด้วยเหตุต่าง ๆ

❺ ความเสี่ยงต่อการสูญเสียหรือยากแก่การหาทดแทน

เป็นภาพยนตร์ที่ยังมีฟิล์มต้นฉบับหรือสำเนาในรูปแบบอื่นโดยอยู่ แต่ตกอยู่ในภาวะความเสี่ยงที่จะสูญเสียภาพยนตรนั้นไป ด้วยเหตุปัจจัยต่าง ๆ เช่น มีต้นฉบับหรือสำเนาอยู่เพียงชุดเดียว หรือภาพยนตรนั้นกำลังเสื่อมสภาพ หรือสภาพการจัดเก็บไม่ปลอดภัย ไม่ได้มาตรฐาน เป็นต้น

❻ อิทธิพลต่อคนและสังคม

ภาพยนตร์ที่สามารถส่งผลกระทบโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อปัจเจกชนและหรือต่อสังคม ไม่ว่าจะทางด้านพฤติกรรม ความคิด ความเชื่อ อารมณ์ ฯลฯ อาจก่อให้เกิดกระแสสมัยนิยมเกิดการเปลี่ยนแปลง ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ไม่ว่าจะชั่วระยะเวลานั้นหรือยั่งยืนนาน

รายชื่อคณะกรรมการ พิจารณาตัดสินภาพยนตร์

- กษิติศ อนันท์นาท
- กิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน
- ผศ.ดร. เกษม เพ็ญนิรันดร์
- โกวิท โพธิสาร
- ชญานิน เตียงพิทยากร
- ชิวสิทธิ์ บุญเกียรติ
- ศาสตราจารย์พิเศษ ธงทอง จันทรางศุ
- ศาสตราจารย์ ดร. ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ
- ธัญญ์วาริน สุขะพิสิษฐ์
- อีปนนท์ เพ็ชรศรี
- นที กอนเทียน
- นิธินันท์ ยอแสงรัตน์
- นิพนธ์ โอพารนิเวศน์
- ผศ.ดร. บัณฑิต จันทรโรจนกิจ
- ประวิทย์ แต่งอักษร
- ปราปต์ บุนปาน
- พรพิชิต พัฒนลาบุตร
- ดร. พิชัยวัฒน์ แสงประพาฬ
- ภานุ บุรุษรัตนพันธุ์
- มโนธรรม เทียมเทียบรัตน์
- หม่อมราชวงศ์ปิยะฉัตร ฉัตรชัย
- ผศ.ดร. ลลิตา หาญวงษ์
- ดร. วิภาดา พรหมขุนทอง
- ศรัณย์ ทองปาน
- ศักดินา ฉัตรกุล ณ อยุธยา

บรรณาธิการ
นักวิจารณ์ภาพยนตร์
นักวิชาการด้านปรัชญา
สื่อมวลชน
นักวิจารณ์ภาพยนตร์
นักจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ศึกษา
นักประวัติศาสตร์
นักประวัติศาสตร์
ผู้กำกับภาพยนตร์
ครีเอทีฟ
ผู้ดูแลเพจ 77 PPP
บรรณาธิการ
นักวิชาการด้านศิลปะ
นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์
นักวิจารณ์ภาพยนตร์
บรรณาธิการ
นักวิชาการอิสระ
นักวิชาการด้านภาพยนตร์
บรรณาธิการ
นักวิจารณ์ภาพยนตร์
สื่อสารมวลชน
นักประวัติศาสตร์
นักวิชาการด้านภาพยนตร์และ
วัฒนธรรมศึกษา
นักเขียนสารคดี
นักวิชาการด้านประวัติศาสตร์แรงงาน

- ศาสตราจารย์ บัญศรี
- ผศ. สุดแดน วิสุทธิลักษณ์
- สุภัตรา ภูมิประภาส
- โสภิต หวังวิวัฒนา
- อธิคม คุณาวุฒิ
- อธิป กลิ่นวิจิต
- อัมภาวรุธ สาศกริก
- ผศ. อรุพงษ์ รักษาสัตย์

นักวิชาการด้านภาพยนตร์
 นักวิชาการด้านมานุษยวิทยา
 นักเขียน นักแปล
 นักจัดรายการวิทยุ
 บรรณาธิการ
 สื่อมวลชน
 นักดนตรีและที่ปรึกษางานศิลปวัฒนธรรม
 ผู้กำกับภาพยนตร์

ความคิดเห็นจากคณะกรรมการ

กชิตศ อนันตนาร

บรรณาธิการ

ภาพยนตร์ที่ได้รับการคัดเลือกในครั้งนี้มีความหมายทั้งในมิติของการบันทึกเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์การเมือง-สังคมไทย และมิติของเทคนิคการสร้างสรรค์ต่าง ๆ ซึ่งให้ทั้งสาระและความบันเทิงสำหรับผู้ชม จึงเชื่อว่าภาพยนตร์เหล่านี้จะเป็นประโยชน์สำหรับคนทุกช่วงวัยที่มีความสนใจแตกต่างหลากหลายกัน

กิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน

นักวิจารณ์ภาพยนตร์

Thailand สารคดีกำกับโดย รัตน์ เปสตันยี อันเนื่องมาจากหนึ่งเพลงฮอลลีวูดเรื่อง *The King and I* ที่โด่งดังไปทั่วโลก แต่รัฐบาลไทยเห็นว่ารูปแบบของ Hollywood Musical จะทำให้คนต่างชาติ เข้าใจผิดเกี่ยวกับวิถีและนาฏศิลป์ไทย จึงให้กรมศิลปากรดำเนินการสร้างหนังขึ้นมาเพื่อให้กระทรวงการต่างประเทศนำไปประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ชาวต่างชาติ รู้จักไทยได้ดีขึ้น (ขณะนั้นยังไม่มีการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) จึงได้เป็นหนังมาสองเรื่อง คือ *Thailand* กับ *นิวเพอร์* พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เสด็จทอดพระเนตรรอบปฐมทัศน์ที่โรงภาพยนตร์กรุงเกษม *นิวเพอร์* ได้รับคัดเลือกเป็นมรดกชาติไปแล้ว จึงควรจะนำ *Thailand* เข้าไปคู่กันด้วย

หัวใจทรงง *The Adventure of Iron Pussy* ผลงานร่วมกันของ เจ้าย อภิชาติพงศ์ วีระเศรษฐกุล และไมเคิล เซาวนาตย์ จากหนังสือของไมเคิลที่เคยได้รับรางวัลยอดเยี่ยม รัตน์ เปสตันยี นำเอารูปแบบหนังสายลับมาผสมผสานกับหนังไทยแบบชาวบ้าน ด้วยอารมณ์ขันแบบ Parody สะท้อนภาพสังคมและการเมืองของไทยในยุคหนึ่ง

เทวดาเดินดิน ของท่านมยุฯ หนังสือสะท้อนให้เห็นบทบาทของสื่อ (หนังสือพิมพ์) ที่เป็นข่าวหน้าหนึ่ง จนทำให้วัยรุ่นที่คึกคะนองสามคน กลายเป็นโจรและฆาตกรที่ถูกตำรวจตามล่า

ผศ.ดร. เกษม เพ็ญภินันท์

นักวิชาการด้านปรัชญา

ภาพยนตร์และสารคดีที่ได้รับการคัดเลือกขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมแห่งชาติ ในครั้งนี้ ไม่เพียงแต่ให้ความบันเทิงและความรื่นรมย์ต่อการรับชม หากยังสอดแทรกเนื้อหาสาระและคุณค่าต่าง ๆ ที่ฝังแฝงในเรื่องเล่าที่น่าสนใจ ทั้งมิติทางประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง เพื่อช่วยให้เราเข้าใจต่อสภาพความเป็นไป พลวัตและองค์พหุของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น รวบรวมว่าเป็นเลขานุการของแต่ละช่วงเหตุการณ์หรือยุคสมัย ที่บันทึกสิ่งต่าง ๆ ไว้ให้เป็นเชิงอรรถของกาลเวลา

โกวิท โพธิสาร

สื่อมวลชน

เป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้มีส่วนในการคัดเลือกภาพยนตร์ ในฐานะศิลปะและความทรงจำของยุคสมัยเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ ผลงานเหล่านั้นไม่เพียงโดดเด่นในแง่ของวิธีการเล่าเรื่องเท่านั้น แต่ยังเผยให้เห็นพัฒนาการทางเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน การใช้สื่อเพื่อหวังผลทางพาณิชย์ การเมือง และวัฒนธรรม รวมทั้งประวัติศาสตร์ทางความคิดของผู้คนที่บอกเล่าทั้งโดยตรงและโดยอ้อมผ่านแผ่นฟิล์ม

ชญานีน เตียงพิทยาการ

นักวิจารณ์ภาพยนตร์

ก่อนจะได้ทั้งสิบรายชื่อที่เห็นว่าสมควรขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปีนี้ ผมต้องผ่านกระบวนการตัดสินใจที่ทั้งประหมัดและซังน้ำหนกอย่างยากลำบากทีเดียว ด้วยภาพยนตร์กลุ่มหนึ่งก็โดดเด่นทรงคุณค่าด้วยศิลปะภาษาหนัง ภาพยนตร์อีกรุ่นได้บันทึกห้วงความคิดที่สอดคล้องกับยุคสมัยอย่างเข้มข้นและเจาะลึกไปในสายธารที่สังคมโดยรวมของสังคม ภาพยนตร์บางส่วนก็ส่งอิทธิพลต่อทัศนคติความคิดของผู้คนในสังคมอย่างซึมลึกยาวนานจนไม่อาจปฏิเสธผลสะท้อนได้ ภาพยนตร์กลุ่มถัดมาก็ทำหน้าที่อย่างบทบาทที่หมดหมายประวัติศาสตร์ครั้งสำคัญที่ยากจะหาสื่อใดทดแทน ในขณะที่ภาพยนตร์อีกรุ่นก็ควรค่าแก่การอนุรักษ์ด้วยกระบวนการสร้าง ที่มาแหล่งกำเนิด หรือยุคสมัยที่ส่งผลให้ตัวหนังได้อุบัติขึ้นดังเช่นที่เป็นอยู่และเคยเผยแพร่ต่อสาธารณชน ณ ขณะนั้น

นอกจากการเป็นประวัติศาสตร์หรือความทรงจำซึ่งบันทึกไว้ให้เห็นเป็นภาพอย่าง
ประจักษ์ชัด สำหรับผมแล้ว อีกหน้าที่สำคัญของ “มรดกภาพยนตร์ของชาติ” คือการอนุรักษ์
เพื่อส่งต่อทั้งเนื้อหาและความรู้สึกนึกคิดของผู้คนในแต่ละยุคสมัย ให้สมกับคำว่ามรดก
(legacy) เพื่อให้คนรุ่นหลังได้มองเห็นรับรู้ ศึกษาเพื่อวิพากษ์ หรือใช้เป็นบ้ายักษ์เพื่อยินยัด
แล้วต่อยอดมองไกล ไม่ว่าพวกเขาจะคิดเห็นตามหรือคิดเห็นต่างกับสิ่งที่ภาพยนตร์ไทย
ได้เหลือไว้ให้เป็นมรดกเหล่านี้

ชีวสิทธิ์ บุญเกียรติ

นักจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑศึกษา

ส่วนหนึ่งของภาพยนตร์ 10 เรื่องที่คัดเลือกในครั้งนี้ มาจากความสนใจในเนื้อหาที่
เกี่ยวข้องกับคนสามัญ (laypersons) ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์เรื่อง สารคดี หรือบันทึกคำให้การ
ภาพยนตร์ดังกล่าวสามารถถ่ายทอดมุมมองและความเชื่อของบุคคลและกลุ่มคนอย่าง
น่าสนใจ

ศาสตราจารย์พิเศษ รงทอง จันทรางศุ

นักประวัติศาสตร์

ภาพยนตร์ทุกเรื่องบอกเล่าเรื่องราวมากกว่าเนื้อเรื่อง หากแต่บอกเล่าถึงยุคสมัย
ความคิด วิถีชีวิตและอื่น ๆ อีกสารพัน ขอขอบคุณมรดกภาพยนตร์ทุกเรื่องครับ

ศาสตราจารย์ ดร. ธนศ อารณสุวรรณ

นักประวัติศาสตร์

ถ่ายทอดสภาพสังคมในอดีตน่าสนใจ อีกกลุ่มคือหนังรุ่นใหม่ สะท้อนชีวิตคนทำงาน
ทั่วไป

ธัญญ์วาริน สุขะพิสิษฐ์

ผู้กำกับภาพยนตร์

รู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งค่ะ เพราะภาพยนตร์คือสิ่งที่บันทึกประวัติศาสตร์ของความรู้สึก
นึกคิดของมนุษย์บนโลกใบนี้ไว้ค่ะ

รีปับลิค เพียร์สรี

ครีเอทีฟ

“วันมหาวิปโยค, [สัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์ไทยที่กลับออกจากป่า], และ 14 ตุลาคมสงครามประชาชน เหมือนเป็นข้อมูล 3 ส่วนที่เติมเต็มซึ่งกันและกัน กล่าวคือ มันทำให้เราเห็นภาพเหตุการณ์จริง, ได้รับฟังปากคำของผู้อยู่ในเหตุการณ์ และความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ผู้ประสบชะตากรรม (ซึ่งมีเพียงหนึ่งตรงรามาเท่านั้นที่จะเติมเต็มส่วนนี้ได้) ตามลำดับ ในแง่หนึ่งมันทำให้ภาพของ “คนเดือนตุลา” ชัดเจนขึ้น และไม่มากก็น้อย-เข้าใจถึงท่าที (อันชวนตั้งคำถาม) ที่พวกเขามีต่อสถานการณ์ประเทศไทยปัจจุบัน

นที กอนเทียน

ผู้ดูแลเพจ 77 PPP

ภาพยนตร์ที่นำเสนอมาให้คัดเลือกในปีนี้มีโดดเด่นในความสมบูรณ์ของภาพอยู่ด้วยกันอยู่หลายเรื่อง ทำให้เราได้เห็นแนวคิด ขนบประเพณี และวิถีชีวิตของผู้คนในแต่ละยุคสมัยเป็นอย่างดี เป็นอีกปีที่ยังคงตัดสินใจยากอยู่เช่นเดิมครับ

นิธินันท์ ยอแสงรัตน์

บรรณาธิการ

ยิ่งดูยิ่งเห็นพลังของภาพยนตร์ที่จะช่วยสร้างสรรค์สังคมงามสำหรับคนไทยทุกหมู่เหล่า หวังว่าในอนาคตวงการภาพยนตร์ไทยจะได้รับการสนับสนุนมากขึ้นทั้งจากภาครัฐและเอกชนที่เข้าใจคุณค่าของศิลปะแขนงนี้อย่างแท้จริง

นิพนธ์ โอฟารนิเวศน์

นักวิชาการด้านศิลปะ

หนังจำนวนหนึ่งทำให้เราเห็นประวัติศาสตร์ทั้งของหนังและประวัติศาสตร์สังคมที่ห่อหุ้มตัวหนังอยู่ หนังบางเรื่องเปิดพื้นที่ ๆ คาดไม่ถึงหรือไม่มีวันที่เราจะไปอยู่ในสถานการณ์ที่หนังอุตสาหกรรมทำให้เราเห็น เราเข้าใจได้เสมอว่าหนังทำหน้าที่ตั้งแต่บันทึก สะท้อน อ้างอิง บางเรื่องเป็น propaganda แต่อีกหลายเรื่องทำหน้าที่ราวกับตั้งคำถามต่อโลกรอบ ๆ ตัวมัน สำหรับโอกาสที่ได้ดูหนังเหล่านี้พร้อม ๆ กัน การคัดเลือกหนังในมุมของผมเป็นเรื่องของพื้นที่ที่เปิดสำหรับหนังทุกแบบ และสร้างโอกาสให้มันคงอยู่เพื่อการเข้าถึงมันให้มากที่สุด

ผศ.ดร. บัณฑิต จันทรโรจนกิจ

นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์

สังคมไทยต้องรักษามรดกภาพยนตร์เหล่านี้เอาไว้เพื่อประโยชน์แก่คนรุ่นปัจจุบันและคนในอนาคต เพราะภาพยนตร์เหล่านี้คือการบันทึกเรื่องราว ความรู้สึก ความคาดหวัง กระทั่งความบันเทิงของยุคสมัยเอาไว้ เป็นร่องรอยทำให้เราเข้าใจความเปลี่ยนแปลงของรสนิยม ความหวัง และความล้มเหลวในการเปลี่ยนแปลงสังคม เพื่อให้เข้าใจถึงอุปสรรคแห่งการเปลี่ยนแปลงนั้นด้วย

ประวิทย์ แต่งอักษร

นักวิจารณ์ภาพยนตร์

อย่างที่ใครเคยพูดทำนองว่าตัวภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ ไม่เคยเปลี่ยนแปลง แต่คนดูต่างหากที่เปลี่ยนไป น่าสังเกตว่าตัวเองไม่ได้คิดเห็นหรือรู้สึกกับภาพยนตร์หลายเรื่อง ๆ ที่ได้ดูซ้ำในลักษณะเดิม ๆ อีกแล้ว หรือแม้กระทั่งกลายเป็น ‘คนละคน’ จากเมื่อก่อนหน้านั้นด้วยซ้ำ ทั้งในแง่ของรสนิยม ค่านิยม ความรู้สึกนึกคิด สุดท้ายแล้ว นี่ไม่ได้เป็นเพียงการชมภาพยนตร์เรื่องแล้วเรื่องเล่าเพื่อคัดเลือกเป็นมรดกชาติ แต่กลับเป็นกิจกรรมที่ทำให้ได้มองเห็นตัวเองในภาพที่แจ่มชัดมากขึ้น

ปราปต์ บุณปาน

บรรณาธิการ

นอกจากเกณฑ์การคัดเลือก 6 ข้อของหอภาพยนตร์แล้ว โดยส่วนตัว จะพยายามคัดเลือกภาพยนตร์ที่สามารถสร้างบทสนทนากับวัฒนธรรมร่วมสมัยและผู้คนในสังคมยุคปัจจุบันได้ด้วย

พรพิชิต พัฒนภาพุทธ

นักวิชาการอิสระ

ผมรู้สึกเป็นเกียรติอย่างสูงอีกครั้งที่ได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาเลือกภาพยนตร์และสารคดีที่มีคุณค่าต่อการเป็นมรดกภาพยนตร์ในครั้งที่ 13 นี้งานภาพยนตร์สร้างทัศนคติดี ๆ ให้ผู้ได้รับชมเสมอ นอกจากความสนุกสนานที่ต่างกันไป สารคดีต่าง ๆ ก็เช่นกัน มรดกภาพยนตร์จึงเป็นศูนย์รวมของสื่อความรู้ดี ๆ ให้กับคนรุ่นต่อ ๆ ไปที่รักและสนใจงานแขนงนี้ได้ศึกษากัน และจะผลิตงานดี ๆ ให้กับภาพยนตร์ไทยได้ต่อไปอย่างก้าวหน้าและไม่สิ้นสุด

ดร. พิชัยวัฒน์ แสงประพาฬ

นักวิชาการด้านภาพยนตร์

การร่วมภารกิจในการคัดเลือกมรดกภาพยนตร์ของชาติ ทำให้ยิ่งตระหนักว่า ผลงานสร้างสรรค์แขนงนี้ช่วยให้ ‘เรา’ เข้าใจและมองเห็นคุณค่าของกันและกัน

ภาณุ บุรุษรัตนพันธุ์

บรรณาธิการ

เป็นเกียรติครับที่มีโอกาสทำหน้าที่คัดเลือกภาพยนตร์เพื่อขึ้นทะเบียนฯ ในปีนี้ ตื่นเต้นกับ “ความทรงจำ” ในรูปแบบของภาพยนตร์ การสัมภาษณ์ผู้ที่ออกจากป่าหลังจากเข้าร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย นอกจากเป็นการบันทึกประวัติศาสตร์ดิบ ๆ ยังเป็นเรื่องราวมนุษย์ บอกเล่าความรู้สึกของคนที่ผ่านมาประสบการณ์ “เปลี่ยนชีวิต” (ซึ่งจะว่าไปเราควรมีพุทธแบบนั้นมาก ๆ) หรือแค่รายละเอียดที่ไม่สำคัญอย่าง เศษขยะเกลื่อนในตรอกซอกซอยของเยาวราชใน “กตัญญูปกาสิต” หรือตึกโซคซัยใน “เทวดาเดินดิน” ก็เป็นเรื่องเข้าตา หรือ ผู้ร่วางในเครื่องแต่งกายจัดเต็มอย่างตั้งใจอวดวัฒนธรรมของชาติ

มโธรรส เทียมเทียบรัตน์

นักวิจารณ์ภาพยนตร์

แต่ไหนแต่ไรมาเราเคยมีความเชื่อว่า หน้าหนึ่งของภาพยนตร์ มีเพียงบันทึกความเคลื่อนไหว, ความทรงจำและการเปลี่ยนแปลง จนกระทั่งได้พบผลงานกลุ่มหนึ่งซึ่งเข้ารับการพิจารณาหนี้ ทำให้พบว่า ยังมีการกระทำหน้าที่เพิ่มขึ้นอีกอย่าง ผล่อ ๆ อาจจะสำคัญที่สุด นั่นคือ การมีส่วนช่วยเก็บกักความคิดที่กำลังไหลล้นอยู่ในสังคม ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เป็นภาพเคลื่อนไหวซึ่งมีส่วนสร้างพลวัต, พลังขับเคลื่อนทางปัญญา ตลอดจนการปะทะกันทางความคิด อันนำมาซึ่งความขัดแย้ง

ด้วยผลข้างเคียงอันยากที่จะเลี่ยงนี้ให้เกิดทำนองนี้ มีส่วนเร่งเร้าให้เกิดการตั้งคำถามว่าแท้จริงนั้น คนที่ถูกประนามว่าเป็นศัตรู ฝ่ายตรงข้าม ไม่เคยมีอยู่เลย การสู้รบ การทำศึกสงคราม ล้วนเกิดจากการขึ้นนำโดยการเมืองบนมิติของการรักษาผลประโยชน์ของฝ่ายตนและแสวงหาผลประโยชน์จากฝ่ายอื่นเป็นสำคัญซึ่งไม่น่าแปลกใจถ้าหากจะมีผลงานอยู่กลุ่มหนึ่ง ที่ถูกสร้างขึ้นภายใต้บริบทของความขัดแย้ง จะเป็นการชี้ถึงความผิดพลาดในเชิงนโยบาย จนกระทั่งกลายเป็นความสูญเสีย ทว่าในอีกด้านหนึ่งก็ได้ย้อนกลับมาเป็นแรงขับเคลื่อนให้เกิดเป็นผลงานดี ๆ และมีคุณค่าควรแก่การตรวจสอบย้อนดูตัวเรา และร่องรอยที่คนรุ่นก่อนได้ทิ้งร่องรอยเอาไว้

หม่อมราชวงศ์ปิยจักร จัตรชัย

สื่อสารมวลชน

“หนัง” คือคำสั้น ๆ ที่คนไทยใช้เรียกภาพยนตร์ “หนัง” ที่ผ่านการคัดเลือกให้เป็นมรดกของชาติ ล้วนเป็นเนื้อหนังมังสาของสังคมไทยที่มีความหลากหลายทั้งในมุมมองความรู้สึกและความตึงามในหลาย ๆ แง่มุม

ผศ.ดร. ลลิตา หาญวงษ์

นักประวัติศาสตร์

เป็นเกียรติที่ได้ร่วมเป็นกรรมการคัดเลือกภาพยนตร์อีกครั้งในปีนี้ แต่ละปีการคัดเลือกภาพยนตร์เป็นเรื่องที่ไม่ได้ง่ายนัก ในฐานะนักประวัติศาสตร์มีความรู้สึก “รักที่เสียดายน้อง” ภาพยนตร์ทุกเรื่องล้วนมีคุณค่าในตัวเอง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการคัดเลือกภาพยนตร์จะมีขึ้นตลอดไป เพื่อที่คนรุ่นต่อ ๆ ไปจะได้เรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับอดีตที่ยิ่งใหญ่ของภาพยนตร์ไทย

ดร. วิภาดา พรหมขุนทอง

นักวิชาการด้านภาพยนตร์และวัฒนธรรมศึกษา

การได้ร่วมชมภาพยนตร์เพื่อขึ้นทะเบียนฯ และรับทราบข้อมูลที่หอภาพยนตร์ได้ค้นคว้ามาประกอบการพิจารณาขยายพรมแดนการรับรู้เกี่ยวกับภาพยนตร์ไทยและจุดประกายทิศทางการทำวิจัยและการสอนมิติต่าง ๆ เกี่ยวกับภาพยนตร์ในทุกครั้งที่ได้เข้าร่วมขอพระคุณหอภาพยนตร์ที่ได้ชวนมาร่วมโครงการอีกครั้งค่ะ - ภาพยนตร์ที่ได้เลือกมาในปีนี้อัดแน่นแตกต่างกันไปในหลายมิติ อาทิ *กตัญญูปกาสิต* ชวนเรากลับไปดูความสัมพันธ์ระหว่างอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยและฮ่องกงที่มีมายาวนาน ซึ่งควรจะได้มีการค้นคว้า *วิถีอีสานผ่านผู้เข้าป่า* สะท้อนกระบวนการทำวิจัยที่ละเอียดในแง่ข้อมูลและการใช้กล้องจับจ้องสังเกตอริยาบท การเล่าย้อนความทรงจำของเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์จากแง่มุมส่วนบุคคลที่มีคุณค่า

ศรัณย์ ทองปาน

นักเขียนสารคดี

รู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้รับคำเชิญให้ร่วมเป็นกรรมการพิจารณาคัดเลือกขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ฯ อีกครั้งหนึ่ง เป็นงานที่รับทำด้วยความยินดี อย่างเต็มที่ และมีความสุขทุกครั้ง ขอขอบคุณมากครับ

กติกินา จิตรกุล ณ ออยุธยา

นักวิชาการด้านประวัติศาสตร์แรงงาน

หอภาพยนตร์ได้จัดให้มีการพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ที่ทรงคุณค่าต่อประเทศชาติ เพื่อขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติทุกปี ปีนี้เป็นปีที่ 13 แล้ว ผมโชคดีได้มีโอกาสเป็นกรรมการพิจารณาขึ้นทะเบียนหลายครั้ง ทุกครั้งตื่นเต้นที่จะได้ดูภาพยนตร์ดี ๆ ที่ประชาชนและทางหอภาพยนตร์คัดสรรมาให้ดู การต้องเป็นผู้ตัดสินเลือกภาพยนตร์เพื่อขึ้นทะเบียนยอมรับเลยว่าไม่ใช่เรื่องง่ายเลย เกิดอาการรักพี่เสียดายน้องเสมอ เพราะภาพยนตร์หลายเรื่องมีความสำคัญในแง่มุมที่แตกต่างกันยากที่จะตัดสินใจ อีกทั้งกรรมการแต่ละท่านก็มีมุมมองและมองเห็นคุณค่าของภาพยนตร์ในแง่มุมที่แตกต่างกันออกไปตามภูมิหลังและประสบการณ์ของแต่ละท่าน ภาพยนตร์บางเรื่องที่ผมเห็นว่าดีแต่ไม่ได้รับการพิจารณาจากกรรมการท่านอื่น ๆ ก็รู้สึกเสียดาย แต่ก็พบว่าภาพยนตร์ที่ได้รับเลือกเข้ามาโดยกรรมการท่านอื่น ๆ ก็มีความเหมาะสมในอีกแง่มุม คราวนี้ก็เช่นกันที่ต้องหนักใจในการตัดสินใจ

ปีนี้สำหรับผมเป็นปีพิเศษ เพราะเป็นปีครบรอบ 50 ปีของเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ซึ่งเป็นเหตุการณ์ทางการเมืองที่มีความสำคัญยิ่งต่อประวัติศาสตร์ไทย ดีใจที่พบว่าปีนี้มีภาพยนตร์จำนวนหนึ่งที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ครั้งนั้นทั้งโดยตรงและทางอ้อมถูกเสนอชื่อเข้ามาให้พิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียน ภาพยนตร์เหล่านี้จริง ๆ แล้วผมได้มีโอกาสดูมาก่อนหน้านี้แล้ว แต่เมื่อได้กลับมาดูอีกครั้งในวาระครบรอบ 50 ปี และต้องดูในฐานะกรรมการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ผมรู้สึกตื่นเต้นและตระหนักได้อย่างชัดเจนในคุณค่าของภาพยนตร์ในฐานะบันทึกทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญและทรงพลังยิ่ง

ศาสต์ บุญศรี

นักวิชาการด้านภาพยนตร์

หัวใจทรง *The Adventure of Iron Pussy* ประทับใจภาพยนตร์เรื่องนี้ตั้งแต่ครั้งแรกที่ได้ชม การล้อหนังเก่าผ่านมารยาทอันงดงามของคุณไมเคิล เชาวนาศัย สร้างความรู้สึกประหลาดใจยิ่งนักเพราะเข้ากันได้อย่างประหลาด และเป็นข้อพิสูจน์ว่าคุณอภิชาติพงศ์สามารถทำหนังเล่าเรื่องเป็น ผมมีโอกาสได้ดูหนังเรื่องนี้หลายครั้งผ่านแผ่นดีวีดีซื้อมาและเกิดข้อสงสัยสำคัญต่อหนังคือภาพยนตร์เรื่องนี้มีฉบับที่เป็นภาพชัดเจนหรือไม่ เลยเห็นควรเสนอภาพยนตร์เรื่องนี้ได้รับการขึ้นทะเบียนเพื่อให้เกิดการบูรณะและเก็บรักษาต่อไป

ผศ. สุตแดน วิสุทธีลักษณ์

นักวิชาการด้านมานุษยวิทยา

ขณะที่คัดเลือกภาพยนตร์ในปีนี้ ทำให้นึกถึงสิ่งที่ “อาจารย์นิธิ เอียวศรีวงศ์” ผู้ที่เพิ่งล่วงลับไปได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับกรอบความคิด “น้ำเน่าในหนังไทย” ที่อาจารย์เคยเสนอไว้นานมาแล้วว่า หนังไทยสมัยนี้เราไม่สามารถใช้แนวความคิดนั้นมาอธิบายได้อีก หนังไทยในปัจจุบันมันไม่ได้เป็นอย่างนั้นอีกแล้ว และถ้าหากจะทำความเข้าใจ ก็คงต้องใช้กรอบวิธีมองอย่างอื่นแทน

น่าสนใจว่าภาพยนตร์หลายเรื่องในปีนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายและความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของหนังไทย และหากเราต้องการจะทำความเข้าใจ ก็มีความจำเป็นที่จะต้องแสวงหากรอบคิดอย่างใหม่ที่จะใช้อธิบายความสัมพันธ์ทางสังคมที่ปรากฏและนำเสนออยู่ในหนัง

สุภัทรา ภูมิประกาศ

นักเขียน นักแปล

ดิฉันยินดีทุกครั้งที่ได้ร่วมเป็นกรรมการพิจารณาขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ขอบคุณหอภาพยนตร์เช่นเดิมค่ะ ที่ทำโครงการอันทรงคุณค่านี้อย่างสืบเนื่อง ภาพยนตร์เหล่านี้ล้วนช่วยเสริมความรู้ทางประวัติศาสตร์สังคม การเมือง วัฒนธรรมแห่งยุคสมัยที่ภาพยนตร์แต่ละเรื่องออกฉาย ซึ่งดิฉันเชื่อว่าเป็นพลังทางวัฒนธรรมที่มีค่ามากต่อการเรียนรู้ของผู้คนในสังคมปัจจุบัน

โสภิต หวังวิวัฒนา

นักจัดรายการวิทยุ

ยังคงเป็นอีกปีที่ตัดสินใจยากและเลือกไม่ได้เด็ดขาดในคราวเดียวว่าจะให้ผลงานชิ้นไหนได้รับการพิจารณาขึ้นทะเบียนภาพยนตร์แห่งชาติในปีนี้ ด้วยอารมณ์ “รักพี่เสียดายน้อง” เพราะภาพยนตร์หลาย ๆ เรื่องมีความน่าสนใจและแง่มุมที่ดีแตกต่างกัน

แต่ท้ายที่สุดก็ได้คัดสรรงานที่คิดว่าเหมาะสมสำเร็จ เชื่อว่าทุกท่านที่รับชมจะชอบใจ และร่วมอนุรักษ์ผลงานเหล่านี้ไว้ให้คนรุ่นหลังได้เห็นร่องรอยเส้นทางประวัติศาสตร์ของสังคมไทย ผ่านแผ่นฟิล์มอันทรงคุณค่าเหล่านี้

อริคม คุณาวุฒิ

บรรณาธิการ

ภาพยนตร์ที่คัดสรรมาแล้วมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์หลากหลายแง่มุม บางเรื่องดูแล้วเกิดความรู้ใหม่ บางเรื่องช่วยแก้ไขความทรงจำเดิมที่คิดว่ารู้ แต่เป็นความรู้ที่ผิด เบื้องต้นผมมีความกังวลในการตัดสินใจให้คุณให้โทษ แต่เมื่อรับทราบกระบวนการทำงานของหอภาพยนตร์ จึงคัดเลือกออกมาตามน้ำหนักความสนใจส่วนตัว

อริป กลั่นวิธิต

สื่อมวลชน

ปีนี้เป็นปีที่ค่อนข้างยากในการคัดเลือกเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ เพราะผลงานที่ถูกเสนอเข้าพิจารณา ส่วนหนึ่งเป็นหนังที่บันทึกประวัติศาสตร์การเมืองที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อ อย่าง 14 ตุลา 2516 ซึ่งกำลังจะครบรอบ 5 ทศวรรษ ในปีนี้ทำให้ ภาพยนตร์บันทึกประวัติศาสตร์อย่าง “วันมหาวิปโยค” และ “[สัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์ไทยที่กลับออกจากป่า]” มีคุณค่ามากในฐานะข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ขณะเดียวกันก็มี ภาพยนตร์ที่ย่อยเรื่องราวให้ง่ายสำหรับผู้ชมคือ “14 ตุลาสงครามประชาชน” รวมถึงหนังที่น่าจะเป็นที่ถกเถียงอย่าง “เทวดาเดินดิน” ว่าความตั้งใจของผู้สร้างเป็นอย่างไรกันแน่ ความของคำว่า “เทวดาเดินดิน” จริงๆ แล้วหมายถึงใคร วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม-กฎหมาย, โจรผู้ร้ายธุรกิจสีเทา หรือ บรรดาเจ้าหน้าที่รัฐ นายทุน และ สื่อมวลชน

ในหมวดของภาพยนตร์ที่อาจจะเกี่ยวเนื่องกันก็มีหนังที่น่าสนใจอย่าง “หัวใจทรงง” ซึ่งน่าจะเป็นหนังคอมเมดี้เพียงเรื่องเดียวของ อภิชาติพงศ์ วีระเศรษฐกุล ที่น่าสนใจยิ่งกว่าหนังอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อทั้งของเทคโนโลยีและสังคมไทย ในปี พ.ศ. 2547 ที่หนังออกฉาย วงการหนังไทยกำลังเห่อกับเทคโนโลยีอย่าง VCD และ DVD ที่นายทุนสร้างหนังฉายเองได้โดยใช้ทุนไม่มากและนึกเอาว่าอาจจะไม่ต้องพึ่งโรงหนังอีกต่อไป (อาจจะไม่ต่างกับที่สมัยนี้เห่อสตรีมมิ่ง)

ทั้งยังเป็นช่วงปีที่สังคมไทยออกจากยุคเก่าเข้าสู่ยุคใหม่ผ่านการนำของนายกรัฐมนตรีที่ชื่อ ทักษิณ ชินวัตร ที่ก่อให้เกิดเป็นชนชั้นกลางใหม่ในหัวเมืองต่างจังหวัด ที่เข้าถึงทรัพยากรส่วนกลางมากขึ้น ขณะเดียวกัน ทักษิณ ก็ถูกมองด้วยความไม่ไว้วางใจจาก อีลิต และ บรรดาชนชั้นกลางกรุงเทพฯ อยู่เสมอมา ทำให้ฉากการร้องระบอในพระอุโบสถของคณะรัฐมนตรีหน้าเหมือน จึงเป็นหนึ่งในการปะทะกันของความเก่า-ใหม่ และ ลึก-ล้น ในตอนนั้น

อภิวารุ สาคริก

นักดนตรีและที่ปรึกษางานศิลปวัฒนธรรม

ภาพยนตร์คือสิ่งวิเศษที่สามารถหยุดเวลาเพื่อส่งต่อเรื่องราวต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความเข้าใจ ความบันเทิง บทเรียน ฯลฯ เพื่ออนาคตที่จะไม่ซ้ำเดิม

ผศ. อรุพงศ์ รักษาสัตย์

ผู้กำกับภาพยนตร์

การได้มีส่วนคัดเลือกภาพยนตร์ในครั้งนี้ ทำให้ได้เห็นและเข้าใจประวัติศาสตร์ไทยมากขึ้น โดยเฉพาะประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์เดือนตุลา ซึ่งควรส่งเสริมให้เห็นและปรากฏในแบบเรียนของนักเรียน นักศึกษาให้มากขึ้น ให้เกิดการรับรู้โดยทั่วไป และเกิดการทำความเข้าใจในหลาย ๆ ด้าน

มรดกภาพยนตร์ ของชาติ

ครั้งที่ 13 ประจำปี พ.ศ. 2566

หมายเหตุ

- ชื่อเรื่องที่อยู่ใน [...] หมายถึง ภาพยนตร์เรื่องนั้นไม่มีไต่เต๋ลชื่อเรื่องปรากฏอยู่ในภาพยนตร์เป็นชื่อที่หอภาพยนตร์ตั้งขึ้นเอง
- ข้อมูลภาพยนตร์ที่อยู่ใน [...] หมายถึง ข้อมูลที่หอภาพยนตร์สันนิษฐานขึ้นเนื่องจากยังไม่มีหลักฐานชัดเจน
- ข้อมูลปี พ.ศ. ของภาพยนตร์ที่ออกฉายก่อนการเปลี่ยนแปลงวันขึ้นปีใหม่เมื่อ 1 มกราคม 2484 จะนับตามปฏิทินแบบเก่า (1 เมษายน เป็นวันขึ้นปีใหม่)
- การสะกดชื่อเรื่อง อ้างอิงตามที่ปรากฏในภาพยนตร์หรือแหล่งข้อมูลอื่นที่พบ
- ชื่อเรื่องที่ต่อท้ายว่า (ไม่สมบูรณ์) หมายถึง ภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว มีส่วนที่ขาดหายไปบางส่วน โดยหอภาพยนตร์ยังไม่พบฉบับที่สมบูรณ์
- ชื่อเรื่องที่ต่อท้ายว่า (เศษที่เหลืออยู่) หมายถึง ภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว หอภาพยนตร์พบเพียงเศษฟิล์มที่มีความยาวไม่ถึงครึ่งเรื่อง
- ชื่อเรื่องที่ต่อท้ายว่า (ส่วนที่ไม่ได้ใช้) หมายถึง ภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว เป็นส่วนที่เหลือจากการตัดต่อ (outtakes) โดยหอภาพยนตร์ยังไม่พบภาพยนตร์ฉบับที่ออกฉาย

ปักธงไชย

ฟิล์ม 35 มม. / สี / เสียง / 94 นาที

วันออกฉาย 28 ธันวาคม 2500

บริษัทสร้าง ละโว้ภาพยนตร์

ผู้อำนวยการสร้าง หม่อมอุบล ยุคล ณ อยุธยา

ผู้กำกับการแสดง หม่อมอุบล ยุคล ณ อยุธยา

ผู้ให้เรื่อง สร้างบท พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอนุสรรมงคลการ

ผู้ถ่ายภาพ ป. แสงโสภณ, โสภณ จงเสถียร

ผู้ตัดต่อลำดับภาพ รวมเสียง เล็ก อัสวดาราร

ผู้กำกับฝ่ายศิลป์ ณณญ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา

ผู้กำกับฉาก วิเชียร วันสนธิ์

ผู้สร้างฉาก อุไร ศิริสมบัติ

ดนตรีประกอบ ละโว้ภาพยนตร์

การแต่งกาย เกษมศรี ชมพูนุท ณ อยุธยา

ผู้แสดง รัตนารณ อินทรกำแหง, สมยศ อินทรกำแหง, จำนงค์ คุณะดิลก, สุคนธ์ คิ้วเหลี่ยม, เป๊อะอ้วน, ทศนีย์ ชูสวัสดิ์, นิตย มหาทนก, เล็ก อ้าเที่ยงตรง, ประกอบ โพธิ์โสภณ, สวัสดิ์ นวลสวัสดิ์

ภาพยนตร์ไทยเกี่ยวกับสงครามที่เกิดขึ้นจริงในประวัติศาสตร์ ส่วนมากมักกล่าวถึง สงครามโบราณสมัยกรุงศรีอยุธยา หรือสงครามยุคใหม่ เช่น สงครามโลก ครั้งที่ 2 แต่ *ปักธงไชย* ผลงานภาพยนตร์ 35 มม. ของละโว้ภาพยนตร์ ที่ออกฉายเมื่อปลายปีถึงพุทธกาล 2500

เป็นภาพยนตร์เรื่องแรกและหนึ่งในน้อยเรื่องที่กำลังถึงสงครามปราบฮ่อ ซึ่งเป็นช่วงรอยต่อระหว่างการรบแบบโบราณกับการรบแบบใหม่ของกองทัพไทยที่ได้รับการฝึกจากครูฝึกชาวยุโรป

กลุ่มฮ่อ เป็นกองกำลังชาวจีน ที่ต่อต้านราชวงศ์แมนจู และหลบหนีมาช่องสุ่มกำลังยังอาณาเขตของไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 ก่อนจะมีการปราบปรามในแผ่นดินรัชกาลที่ 5 การปราบปรามดำเนินการมาหลายครั้ง จนกระทั่งปี พ.ศ. 2428 ในหลวงรัชกาลที่ 5 ได้โปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งทัพเพื่อทำการฝึกตามวิธีการทหารแบบใหม่ และให้พันเอกพระเจ้า-น้อยยาเธอกรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคมยกไปทัพหนึ่ง ให้พันเอกเจ้าหมื่นไวยวรนาถยกไปอีกทัพหนึ่ง โดยทัพของเจ้าหมื่นไวยวรนาถเดินทางไปปักหลักเพื่อปราบจีนฮ่อ ณ เมืองซ็อน

ปีกธงไชย กล่าวถึงเหตุการณ์ในช่วงเวลาดังกล่าว ภาพยนตร์จับจุดเริ่มเรื่องเมื่อทัพหนึ่งของหลวงตัสกร ณ ค่ายเมืองไค กำลังถูกข้าศึกล้อมอยู่ เจ้าหมื่นไวยวรนาถจึงได้มีคำสั่งให้ตั้งหน่วยปฏิบัติการลับจัดส่งยาและกระสุนปืนใหญ่ไปให้แก่ทัพนั้นโดยเร็วที่สุด โดยมีมอหน่าที่นำกระสุนปืนใหญ่แก่ ร้อยตรีเต็ม (สมยศ อินทรกำแหง) นายทหารหนุ่มมากฝีมือ และมอหน่าที่ในการจัดส่งยาแก่ จำเริญ (จ่านงค์ คุณะดิลก) นายทหารอาวุโสของกองทัพ โดยนำกำลังไปยี่สิบสี่คน เพื่อไปให้ถึงเมืองเชียงวาน ก่อนจะทำการลอบสังหารที่ค่ายหลวงตัสกร และระหว่างที่คณะทหารเดินทางรอนแรมฝ่าความทุรกันดารจนมาหยุดพัก พวกเขาได้จับลูกหาบคนหนึ่งทีปลอมตัวเป็นผู้ชาย และพบว่า เป็น แสงเทียน (รัตนภรณ์ อินทรกำแหง) ลูกสาวของจำเริญ ที่แอบเดินทางมาด้วย แต่เมื่อถูกส่งตัวกลับบ้าน แสงเทียนกลับถูกพวกฮ่อลอบทำร้าย และได้รับการช่วยเหลือจากร้อยตรีเต็ม เขาจึงตัดสินใจพาเธอร่วมขบวนไปด้วยเพราะเกรงว่าถ้าปล่อยให้เดินทางกลับไปเองจะเกิดอันตราย ความรักของทั้งคู่จึงเกิดขึ้นระหว่างภารกิจสำคัญเพื่ออธิปไตยของชาติ

แม้ในเครดิตภาพยนตร์จะระบุว่า ผู้สร้างและผู้กำกับคือ หม่อมอุบล ยุคล ณ อยุธยา พระชายาของ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอนุสรมงคลการ หรือ “เสด็จพระองค์ชายเล็ก” แห่งวงการหนังไทย ผู้มีผลงานสร้างภาพยนตร์มาตั้งแต่ช่วงก่อนสงครามโลก ครั้งที่ 2

แต่หม่อมอุบลเคยบันทึกไว้ในหนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพของเสด็จพระองค์ชายเล็กว่า ภาพยนตร์ของละโว้ภาพยนตร์ในยุคแรกนั้น เนื่องด้วยเสด็จพระองค์ชายเล็กทรงรับราชการทหารบกควบคู่ไปด้วย จึงใช้ชื่อหม่อมอุบลเป็นผู้สร้างแทน แต่ในความเป็นจริงเสด็จพระองค์ชายเล็ก ทรงถ่าย-อัดเสียง-กำกับ-ตัดต่อเองทั้งหมด

ตามพระประวัติ เสด็จพระองค์ชายเล็กทรงศึกษาวิชาการพาหนะและขนส่งทหารมาจากต่างประเทศ จึงทรงมีความรู้ในเรื่องการเดินทัพ ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีการรบ พระองค์จึงพยายามบรรจุรายละเอียดการค้นคว้าทางประวัติศาสตร์ของการรบแบบสมัยใหม่ของสยามไว้ในภาพยนตร์ เช่น เครื่องแบบ การขนส่ง การออกค่าย การรบ ฯลฯ รวมไปถึงสภาพภูมิศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนแนวคิดเรื่องชาตินิยมและทหารนิยมในยุคสมัยนั้น

ในแง่ศิลปะภาพยนตร์ *ปักธงไชย* ถือเป็นตัวอย่างของภาพยนตร์ไทยน้อยเรื่องในยุคดังกล่าว ที่ถ่ายทำในระบบฟิล์ม 35 มม. มาตรฐานสากล และเห็นได้ว่าผู้สร้างพยายามเล่าเรื่องด้วยภาษาภาพยนตร์ที่ต่างไปจากชนภาพยนตร์ไทย เช่น การลำดับภาพที่ไม่ยืดยาด แต่มีจังหวะที่รวดเร็ว เดินเรื่องมุ่งไปสู่จุดสุดท้ายที่จะปลุกเร้าให้ความคิดและความรู้สึกด้านความรักชาติ การเสียสละเพื่อชาติแก่ผู้ชม ภาพยนตร์ใช้ธงชาติซึ่งเวลานั้นคือธงช้างเผือกเป็นเครื่องหมายแทนชาติ สร้างบทบาทให้นายทหารแต่ละนายรับมอบภารกิจในการนำธงชาติต่อจากเพื่อนที่เสียชีวิตทีละคน ไปชักส่ายอดเสาเพื่อแสดงอภิไทย์ของชาติเหนือผืนแผ่นดิน ขณะเดียวกันได้นำเสนอเรื่องความรักในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งรักระหว่างหนุ่มสาว รักระหว่างพ่อลูก และรักระหว่างเพื่อนร่วมรบ ที่สอดประสานไปกับเนื้อเรื่อง แต่ที่สุดไม่มีรักใดเหนือไปกว่ารักชาติ

ในขณะที่การถ่ายทำฉากต่าง ๆ เกี่ยวกับกองทัพ โดยเฉพาะฉากสงคราม ซึ่งแม้จะไปปรากฏสำคัญในตอนท้ายเรื่อง แต่ก็นำเสนอออกมาได้อย่างน่าตื่นตาให้เห็นถึงความสามารถในการออกแบบงานสร้าง เครื่องแต่งกาย และฉากสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งเป็นฝีมือของ อุไร ศิริสมบัติ ผู้กำกับศิลป์คนสำคัญของวงการหนังไทยในยุคหลังสงครามโลก ครั้งที่ 2

ปักธงไชย จึงมีคุณค่าอย่างยิ่งในฐานะภาพยนตร์ไทยแนวสงครามรักชาติที่โดดเด่นที่สุดเรื่องหนึ่ง รวมถึงเป็นผลงานที่เก่าแก่ที่สุดที่ยังคงหลงเหลืออยู่ของเจ้านายนักทำหนังที่มีบทบาทสำคัญต่อการภาพยนตร์ไทยมากที่สุดคนหนึ่งในขณะเดียวกัน ภาพยนตร์เรื่องนี้ยังเป็นผลงานเรื่องแรกที่มีเครดิตชื่อของ หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล พระโอรสของพระองค์ ปรากฏในฐานะผู้บันทึกเสียง ก่อนที่ต่อมาพระองค์จะทรงดำเนินรอยตามเป็นคนที่หนังคนสำคัญของไทยเช่นเดียวกับพระบิดา

Thailand

ฟิล์ม 35 มม. / สี / เสียง / ความยาว 30 นาที

ปีสร้าง

2501

ผู้สร้าง

กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม

ผู้อำนวยการสร้าง

ธนิต อยู่โพธิ์

ผู้เขียนบท กำกับและถ่ายภาพ รัตน์ เปสตันยี

ผู้บรรยาย ภาษาอังกฤษ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช

ผู้กำกับดนตรีและเพลง มนตรี ตราโมท วงดนตรีกรมศิลปากร

ผู้กำกับศิลป์

สวัสด์ แก่สำราญ

ผู้บันทึกเสียง

ปง อัครวินกุล

ผู้แสดง

ครูและนักเรียนโรงเรียนนาฏศิลป์ กรมศิลปากร

Thailand หรือ *ไทยแลนด์* เป็นผลงานภาพยนตร์หนึ่งในสองเรื่องแรกที่สร้างโดยกรมศิลปากร คู่กับเรื่อง *นิวเพอร์* จุดเริ่มต้นของภาพยนตร์สองเรื่องนี้เกิดจากการที่คณะกรรมการจัดงานการแสดงสากลและระหว่างประเทศ ที่กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม ได้กำหนดให้วันที่ 10 กันยายน 2501 เป็นวันประเทศไทย โดยปกติเมื่อถึงวันของประเทศใดประเทศนั้น ๆ ต้องส่งคณะนาฏศิลป์ไปแสดง แต่กรมศิลปากรเห็นว่า การส่งคณะแสดงเดินทางไปต่างประเทศนั้นเป็นการสิ้นเปลืองมาก และฐานะการเงินของประเทศในขณะนั้น ทำให้ต้องช่วยกันประหยัด จึงตัดสินใจทำภาพยนตร์ 35 มม. สี 2 เรื่องนี้ขึ้น และพากย์เสียงภาษาอังกฤษ เพื่อส่งไปจัดฉายแทน

ผู้เป็นเจ้าของความคิดนี้คือ ธนิต อยู่โพธิ์ อดีตพระภิกษุเปรียญ 9 ประโยค ซึ่งเข้าเป็นข้าราชการลูกหม้อของกรมนี้มาตั้งแต่ปี 2483 ได้เข้ามาในงานด้านวรรณคดี นาฏศิลป์ จนได้เป็นอธิบดีกรมศิลปากร ตั้งแต่ปี 2499 ในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งกระทรวงวัฒนธรรมขึ้นในปี 2495 และให้กรมศิลปากรอยู่ในกระทรวงใหม่นี้ จอมพล ป. นับเป็นผู้นำประเทศที่สนใจการใช้สื่อภาพยนตร์มากที่สุดคนหนึ่งในประวัติศาสตร์การเมืองไทย เป็นผู้ให้กองทัพอากาศซื้อโรงถ่ายภาพยนตร์ไทยฟิล์ม ตั้งเป็นกองภาพยนตร์ทหารอากาศ ผลิตภาพยนตร์เพื่อการโฆษณาชวนเชื่อในช่วงสงครามโลก ครั้งที่ 2 และเมื่อกลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหลังสงคราม ได้สั่งให้กรมศิลปากรหาทางจัดสร้างโรงถ่ายภาพยนตร์ขึ้นอีกในปี 2493 แต่ไม่สำเร็จ ประกอบกับ จอมพล ป. หันไปสนใจสื่อใหม่ของโลก คือ โทรทัศน์ และสามารถจัดตั้งบริษัทไทยโทรทัศน์ เป็นแห่งแรกในแผ่นดินใหญ่เอเชียสำเร็จในปี 2498 แล้วกลับมาสนใจที่จะจัดตั้งโรงถ่ายภาพยนตร์ให้เป็นกิจการที่มั่นคงแข็งแรงของชาติอีก โดยจะตั้งขึ้นที่บางแสน ชลบุรี แต่ไม่ทันสำเร็จก็ถูกรัฐประหารโดย จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ทำให้ประเทศไทยเปลี่ยนโฉมหน้าไป เข้าสู่ยุคสงครามเย็นได้อิทธิพลสหรัฐอเมริกา ในขณะที่กระทรวงวัฒนธรรมได้ถูกยุบเลิกไปในวันที่ 29 สิงหาคม 2501 และโอนย้ายกรมศิลปากรให้ไปอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการ ตามนโยบายของนายกรัฐมนตรี จอมพลสฤษดิ์ ที่ไม่เห็นด้วยกับแนวทางด้านวัฒนธรรมของจอมพล ป.

นอกจากจะนำไปจัดฉายที่ประเทศเบลเยียม ในวันที่ 10 กันยายน 2501 กรมศิลปากร ยังได้นำผลงานทั้ง 2 เรื่องฉายให้ผู้ชมชาวไทยได้ชมในวันเดียวกัน ที่โรงภาพยนตร์กรุงเทพฯ โดยจัดรวมอยู่ในโปรแกรมเดียวกับภาพยนตร์ฮอลลีวูดเรื่อง *พยานสาวท* หรือ *Witness for the Prosecution* และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช กับ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรในรอบปฐมทัศน์ ซึ่งบรรดาหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ก็ได้รายงานข่าวเพื่อเชิญชวนให้ชาวไทยได้มาชมผลงาน การสร้างภาพยนตร์ของกรมศิลปากร และ รัตน์ เปสตันยี ทั้ง 2 เรื่องอย่างต่อเนื่อง รวมถึง มีบทความที่กล่าวถึง “ไทยแลนด์ นิวเพอร์” จากคอลัมน์นิสต์อีกจำนวนหนึ่ง

มีข้อเขียนในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับหนึ่งระบุว่า ต้นคิดของการสร้าง “ไทยแลนด์” มาจากภาพยนตร์ของบริษัท วอลท์ ดิสนีย์ เรื่อง “Siam” ซึ่งเป็นสารคดียาว 30 นาที ตอนหนึ่งในชุด “ผู้คนและสถานที่” (People and Places) และออกฉายสู่ตลาดโลกเมื่อปลายปี 2498 ภาพยนตร์นั้นเมื่อจอมพล ป. ได้ดูท่านไม่ชอบใจบางอย่างหรืออาจจะหลายอย่างที่หนังสือเสนอ ซึ่งสันนิษฐานว่าอย่างแรกคือชื่อ SIAM เพราะท่านอุทิศสภ์เปลี่ยนชื่อสยามเป็นประเทศไทยหรือ THAILAND มาสิบกว่าปีแล้ว อีกบางอย่างคือภาพวิถีชีวิตประจำวันจริง ๆ ของคนไทยชาวบ้าน โดยเฉพาะวิถีชีวิตของชาวบ้านที่ทำมาหากินและอาศัยอยู่ในเรือ

ในแม่น้ำ หนึ่งแสดงให้เห็นการดำเนินชีวิตประจำวัน ตั้งแต่ต้นนอน อาบน้ำ แต่งตัว โดยเฉพาะ การนุ่งโจง ทำนากการ พักผ่อน ติดตามจนถึงกันครัว ให้เห็นการหุงข้าวต้มแกงจนถึงการ คัดข้าวและเปิบข้าวด้วยมือ ซึ่งเหล่านี้ท่านได้สร้างรสนิยมให้คนไทยเปลี่ยนวิถีชีวิตให้มี วัฒนธรรมอารยะมากขึ้นแล้ว นอกจากนี้หนึ่งยังแสดงนาฏศิลป์ไทย มีทั้งการฟ้อนเล็บของ ชาวเหนือและร่ายอย่างละครไทย แต่เสียงดนตรีเป็นดนตรีฝรั่งซึ่งออกสำเนียงจีน ๆ หรือเอเชีย ซึ่งหนึ่งฮอลลีวูดนิยมใช้กันเสมอ จอมพล ป. จึงแนะนำให้กรมศิลปากรสร้างหนังเพื่อแสดง วิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรมตามมาตรฐานไทยที่เราอยากอวดให้ชาวต่างชาติดูเป็นการแก้ หนึ่งสยามของฝรั่ง ในขณะที่ *Siam* เป็นวิถีไทยที่มองด้วยสายตาอยากรู้อยากเห็นของฝรั่ง แต่ *Thailand* เป็นหนังวิถีไทยแบบที่ผู้นำประเทศอยากให้ฝรั่งเห็น

นอกจากนี้ ยังมีข้อมูลจากการบอกเล่า ว่าที่มาอีกประการหนึ่งของ *ไทยแลนด์ และ นิวเพอร์* เกิดจากหนังเพลงฮอลลีวูดเรื่อง *The King and I* ที่โด่งดังไปทั่วโลก แต่รัฐบาลไทย เห็นว่ารูปแบบของ Hollywood Musical จะทำให้คนต่างชาติ เข้าใจผิดเกี่ยวกับวิถีและ นาฏศิลป์ไทย จึงให้กรมศิลปากรดำเนินการสร้างหนังขึ้นมาเพื่อให้กระทรวงการต่างประเทศ นำไปประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ชาวต่างชาติรู้จักไทยได้ดีขึ้น

กล่าวเฉพาะ *ไทยแลนด์* ภาพยนตร์ได้วางบทให้น่าสนใจด้วยการอวดนาฏศิลป์รายรำ ต่าง ๆ ซึ่งเป็นมาตรฐานกรมศิลป์ อวดสถาปัตยกรรมวัดวาอาราม เช่น พระบรมมหาราชวัง วัดพระแก้ว โดยถ่ายจากเครื่องบิน ภูเขาทอง วัดอรุณ พระปฐมเจดีย์ อวดประติมากรรม พระพุทธรูปต่าง ๆ อวดกีฬาตะกร้อวง มวยไทย อวดประเพณีการไหว้พระ เวียนเทียน การแต่งงาน งานลอยกระทง และปิดท้ายด้วยการร่ำว ซึ่งเหล่านี้ล้วนเป็นมาตรฐานการ นำเสนอศิลปวัฒนธรรมไทยสู่สายตาคนต่างชาติตลอดมาจนแม้ทุกวันนี้ แต่ระหว่างที่ กรมศิลปากรสร้างยังไม่ทันเสร็จ รัฐบาลของจอมพล ป. ก็ถูกรัฐประหาร ท่านต้องหนีลี้ภัยไป อยู่ต่างประเทศ ไม่ทันได้ดูผลงานที่ท่านแนะนำให้สร้าง

ภาพยนตร์สองเรื่องแรกของกรมศิลปากรนี้ ปรากฏว่าประสบผลสำเร็จสมประสงค์ คือ เมื่อมีการส่งไปร่วมงานเทศกาลภาพยนตร์ในต่างประเทศแล้ว ก็ได้รับความสนใจจาก เทศกาลภาพยนตร์และหน่วยงานด้านศิลปวัฒนธรรมหลายประเทศ ติดต่อขอให้นำไปฉาย สถานทูตไทยในหลายประเทศก็ขอนำภาพยนตร์สองเรื่องนี้ไปใช้ในการเผยแพร่แนะนำ ประเทศไทยอยู่เสมอ

ต่อมา กรมศิลปากรในยุคของอธิบดี ธนิต อยู่โพธิ์ ยังคงสร้างภาพยนตร์เพื่อบันทึก และเผยแพร่งานศิลปวัฒนธรรมของชาติอีกหลายเรื่อง จนกระทั่งท่านอธิบดีเกษียณเมื่อ ปี 2511

กตัญญูปกาสิต

ฟิล์ม 35 มม. / สี / เสียง / 77 นาที (ความยาวจากสำเนาภาพยนตร์ที่คงเหลือในหอภาพยนตร์)

วันออกฉาย 28 มีนาคม 2501

บริษัทสร้าง เนรมิตภาพยนตร์

ผู้อำนวยการสร้าง จรี งามาตยกุล

ผู้กำกับการแสดง เนรมิต

ผู้เขียนบท ส. อาสนจินดา

ผู้ถ่ายภาพ วิจารย์ ภักดีวิจิตร, ไพรัช สังวริบุตร

ผู้สร้างฉาก อุไร ศิริสมบัติ

ผู้แสดง สุรสิทธิ์ สัตยวงศ์, วิไลวรรณ วัฒนพานิช, จางจังหวั้น, จินฟง, ทัด เอกทัต, ทักซิ่น แจ่มผล, พันคำ, เซาว์ แคล้วคล่อง, ประมินทร์ จารุจารีต, วารุณี, จำรูญ หนวดจิม, สมพล กงสุวรรณ, วิชิต ไวกาน, สุนันท์ คิ้วเหลี่ยม, ทานทัต วิภาตะโยธิน
(อ้างอิงจาก ภาพยนตร์สารานุกรม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2500-2509)

Flame in Ashes (aka Underground Sparks)

2501 / สี / เสียง / ความยาว 104 นาที

ผู้อำนวยการสร้าง China United (Hong Kong), Neramitr Film (Thailand)

ผู้กำกับการแสดง Wong Tin-lam

ผู้แสดง Diana Chang Chung-wen, Chin Feng, Wilaiwan Watthanaphanit, Surasit Sattayawong, Pan Yue-wu

(อ้างอิงจากเว็บไซต์ Hong Kong Film Archive www.filmarchive.gov.hk/en/web/hkfa/pe-event-2022-thai-fs-film01.html)

ภาพ Flame in Ashes จากหอภาพยนตร์ฮ่องกง Hong Kong Film Archive

กตัญญูปกาสิต เป็นภาพยนตร์ร่วมสร้างระหว่างบริษัทภาพยนตร์ในไทยกับฮ่องกง ออกฉายเมื่อ พ.ศ. 2501 โดยผู้สร้างฝั่งไทยคือ เนรมิตภาพยนตร์ ของ จรี อมาตยกุล ผู้เริ่มมีผลงานสร้างภาพยนตร์เรื่องแรกในปี 2494 เรื่อง *สุภาพบุรุษจากอเวจี* ซึ่งกำกับโดย เนรมิต หรือ อำนาจ กลัสนิมิ ผู้เคยมีประสบการณ์กำกับภาพยนตร์ 35 มม. ปี 2485 เรื่อง *บ้านไร่ของเรา* ให้แก่กองภาพยนตร์ทหารอากาศ ก่อนที่สงครามโลก ครั้งที่ 2 จะส่งผลให้วงการภาพยนตร์ไทยต้องหยุดชะงักลง เนรมิตจึงได้หยุดพักงานภาพยนตร์ไปกำกับละครเวที จนมีชื่อเสียงได้รับการยกย่องเป็นครู และหลังสงคราม เมื่อวงการหนังไทยฟื้นฟู จึงกลับมากำกับภาพยนตร์อีกครั้งใน *สุภาพบุรุษจากอเวจี* ซึ่งเป็นภาพยนตร์ฟิล์ม 16 มม.

ก่อนจะมาร่วมสร้าง **กตัญญูปกาสิต** เนรมิตและบริษัทเนรมิตภาพยนตร์ได้มีผลงานที่เกี่ยวข้องกับจีนหรือฮ่องกงหลายเรื่อง เช่น *โบทัน* (2498) ที่เล่าเรื่องราวความรักระหว่างหญิงจีนกับหนุ่มไทย และประสบความสำเร็จจนกลายเป็นหนังไทยเรื่องแรกที่ทำรายได้ถึง 1 ล้านบาท ไปจนถึงภาพยนตร์ที่เดินทางไปถ่ายทำที่ฮ่องกง และใช้ดาราสองกองร่วมแสดงเรื่อง *หงษ์หยก* (2499) กับ *มังกรทอง* (2500) อย่างไรก็ตาม ในหนังสือที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพของเนรมิต ได้ระบุว่า เนรมิตไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านธุรกิจกับบริษัทเนรมิตภาพยนตร์แต่อย่างใด เพียงแต่อนุญาตให้ใช้ชื่อเป็นชื่อบริษัทและรับจ้างทำงาน

หนังสือที่ระลึกฯ ดังกล่าว ยังให้ข้อมูลผู้สร้างฝ่ายฮ่องกงของ **กตัญญูปกาสิต** ว่าคือ วิลเลียม ฮู นักธุรกิจในวงการภาพยนตร์จากฮ่องกง โดยสร้างเป็นภาพยนตร์สี ระบบฟิล์ม 35 มม. ถ่ายทำในเมืองไทยที่เยาวราชและโรงถ่ายหนุमानภาพยนตร์ มีดารานำจากฮ่องกง และมอบหมายให้เนรมิตกำกับ รวมทั้งยังระบุว่า ผลงานร่วมสร้างของ วิลเลียม ฮู เรื่องถัดมา

ที่เนรมิตกำกับคือ *ร้ายรัก* (2503) สร้างกับ สุริยะภาพยนตร์ ซึ่งถ่ายทำด้วยฟิล์มสี 16 มม. สำหรับฉายในเมืองไทย และฟิล์มขาวดำ 35 มม. สำหรับฉายต่างประเทศ นอกจากนี้ใน *เรือนแพ* ภาพยนตร์ปี 2504 ของอศวินภาพยนตร์ที่นำแสดงโดยดาราช่องกงและเนรมิตร่วมกำกับ ก็เป็นอีกหนึ่งเรื่องที่มีเครดิตวิลเลียม ฮู เป็นที่ปรึกษาจากบริษัท ไซน่ายูไนเต็ดฟิล์ม

กตัญญูปกาสิต เขียนบทภาพยนตร์โดย ส. อาสนจินดา ลูกศิษย์คนสำคัญของเนรมิต ซึ่งได้เค้าโครงเรื่องมาจากบันทึกการสอบสวนของ พล.ต.อ. เยื่อน ประภาวทร ในคดีฆาตกรรม เทียนทองเอี่ยม นักธุรกิจชาวจีนผู้มีบทบาทสำคัญในเมืองไทย เมื่อปี 2482 ภาพยนตร์เล่าเรื่องราวของ เชียะลิ้ม (จินฟง) ลูกชายเจ้าของธนาคารจีนในไทยที่ถูกฆาตกรรม ซึ่งได้เดินทางกลับมาจากสิงคโปร์เพื่อติดตามความคืบหน้าในการจับคนร้ายร่วมกับ สารวัตรเยื่อน (พร้อมสิน สิบญะเรือง) เมื่อสืบทราบว่าฆาตกรคือ แก๊งเล็บเขียว พวกเขาจึงวางแผนบุกไปที่นั่น โดยร่วมมือกับ ปิง (สุรสิทธิ์ สัตยวงศ์) นักเลงหัวไม้ ที่ แหวน (วิไลวรรณ วัฒนพานิช) แฟนสาวของเขาได้ถูกแก๊งเล็บเขียวลักพาตัวไป ในขณะที่มีสาวจีนลึกลับ (จางจิ้งห้วน) คอยแอบมาช่วยเหลือสารวัตรเยื่อน

เมื่อออกฉาย *กตัญญูปกาสิต* ประสบความสำเร็จกลายเป็นภาพยนตร์ที่ได้รับความนิยมกล่าวขวัญถึงอย่างมาก และได้รับรางวัลถึง 3 สาขา ในการประกวดรางวัลตุ๊กตาทอง ครั้งที่ 2 เมื่อปี 2501 ได้แก่ ผู้แสดงนำชายยอดเยี่ยม (สุรสิทธิ์ สัตยวงศ์), บทภาพยนตร์ยอดเยี่ยม (ส. อาสนจินดา) และ ออกแบบสร้างฉากยอดเยี่ยม (อุไร ศิริสมบัติ) นอกจากนี้ ตัวบทประพันธ์

ภาพ *Flame in Ashes* จากหอภาพยนตร์ฮ่องกง Hong Kong Film Archive

ภาพตัวอย่างจาก *กตัญญูปกาสิต* ฉบับพากย์ไทย ที่ไม่มีใน *Flame in Ashes*

ยังเป็นที่จดจำของผู้คนในยุคต่อมา เมื่อถูกนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ ในปี 2526 และ 2532 ตามลำดับ

ปี 2545 หอภาพยนตร์ได้รับมอบฟิล์มภาพยนตร์ *กตัญญูปกาสิต* ซึ่งภาพกับเสียงมีอาการเสื่อมสภาพและไม่ครบสมบูรณ์ มีความยาวเพียง 5 ม้วน หรือประมาณ 77 นาที แต่นับเป็นฟิล์มฉบับฉายไทยของภาพยนตร์เรื่องนี้เพียงฉบับเดียวที่ค้นพบ ก่อนที่จะได้ทราบข่าวว่า หอภาพยนตร์ฮ่องกงได้บูรณะ *กตัญญูปกาสิต* ฉบับพากย์เสียงจีนจากฟิล์มต้นฉบับที่อนุรักษ์ไว้ และนำออกฉายครั้งแรกเมื่อปี 2565 ความยาว 104 นาที

ข้อมูลจากหอภาพยนตร์ฮ่องกงระบุว่า ชื่อภาษาอังกฤษของ *กตัญญูปกาสิต* คือ *Flame in Ashe* และมีอีกชื่อหนึ่งว่า *Underground Sparks* กำกับโดย Wong Tin-lam สร้างโดยบริษัท China United ที่บริหารโดย Hu Jinkang ซึ่งได้มาร่วมสร้างภาพยนตร์กับประเทศไทย 3 เรื่อง ระหว่างปี 2500-2505 โดยให้ข้อมูลว่าภาพยนตร์เรื่องนี้ได้รับความนิยม จนทำลายสถิติรายได้สูงสุดของหนังภาษาจีนกลางที่เคยฉายในฮ่องกงขณะนั้น อย่างไรก็ตาม แม้ *Flame in Ashes* จะมีความยาวกว่า *กตัญญูปกาสิต* ฉบับพากย์ไทยที่เหลือรอดอยู่ที่หอภาพยนตร์เกือบ 30 นาที แต่เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้ว พบว่าฉบับพากย์ไทยมีฉากที่ไม่มีในฉบับพากย์จีนกลางถึง 4 ฉากสำคัญ

นอกจากจะเป็นผลงานอันเป็นหมุดหมายและอยู่ในความทรงจำของสังคมไทย รวมทั้งเป็นตัวอย่างให้เห็นความสามารถของยอดฝีมือแห่งวงการหนังไทยยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ทั้งครูเนรมิต ส. อาสนจินดา และบรรดานักแสดงชั้นครู *กตัญญูปกาสิต* ฉบับที่อนุรักษ์ไว้โดยหอภาพยนตร์ไทย และ *Flame in Ashes* จากคลังอนุรักษ์ของหอภาพยนตร์ฮ่องกง ยังมีคุณค่าในฐานะประจักษ์พยานชิ้นสำคัญของความร่วมมือด้านภาพยนตร์ระหว่างไทยกับฮ่องกงในยุคเริ่มต้น และเมื่อต่างเหลือรอดมาจนถึงปัจจุบัน ก็ยังสามารถนำมาเติมเต็มซึ่งกันและกันได้อย่างสมบูรณ์

โกนจุก

ฟิล์ม 16 มม. / สี / เสียง / ความยาว 18 นาที

ปีสร้าง [2510]

ผู้สร้าง ส่วนสารนิเทศ สำนักการประชาสัมพันธ์ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด

การโกนจุก เป็นหนึ่งในพิธีกรรมในวิถีชีวิตของสังคมไทยในอดีต เพราะปัจจุบันได้เลือนหายไปแล้ว หรือไม่อยู่ในวิถีชีวิตปกติของสังคมไทยแล้ว

ภาพยนตร์สารคดีเรื่อง *โกนจุก* นี้ สร้างโดย ส่วนสารนิเทศ สำนักการประชาสัมพันธ์ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด เป็นตอนหนึ่งในภาพยนตร์สารคดีชุด “แผ่นดินของเรา” ซึ่งนำออกเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์เป็นรายการประจำของธนาคาร พงศ์ คชาลัย พนักงานของสำนักการประชาสัมพันธ์ เล่าจากความจำว่า เรื่อง *โกนจุก* นี้ เป็นงานในครอบครัวของพนักงานคนหนึ่งของธนาคาร สำนักการประชาสัมพันธ์จึงถือโอกาสถ่ายทำเป็นรายการสำหรับเผยแพร่ พงศ์เป็นผู้ค้นคว้าเรียบเรียงบทบรรยาย

นับว่าภาพยนตร์ซึ่งกินเวลาฉายราว 18 นาที สามารถบันทึกและแสดงขั้นตอนพิธีกรรมของงานโกนจุกเด็กชายคนหนึ่งในครอบครัวชนชั้นกลางผู้มีอันจะกินในกรุงเทพฯ ได้ได้อย่างครบถ้วน งานโกนจุกนี้เจ้าภาพจัดครบถ้วนตามประเพณีทั้งคติดพรหมณ์และพุทธานุสสาวะ คือมีงานสองวัน เด็กที่รับโกนเป็นเด็กชาย ซึ่งปกติจะถึงเวลาโกนเมื่ออายุได้ราว 13 ปี ในขณะที่เด็กหญิง 11 ปี เพราะเด็กหญิงเจริญวัยเร็วกว่าเด็กชาย การโกนจุกเป็นการแสดงว่าเด็กได้เจริญวัยจากเด็กเข้าสู่วัยรุ่นซึ่งจะเป็นผู้ใหญ่ต่อไป และเป็นผลมาจากคตินิยมการเลี้ยงดูเด็กของสังคมไทยมาแต่โบราณ คือการไว้ผมบนศีรษะเด็กเล็กหลังจากโกนผมไฟเมื่อแรกคลอดแล้ว ก็ไว้ผมให้ยาวไปเรื่อยโดยเกล้าเป็นจุกไว้กลางกระหม่อม เป็นเครื่องหมายให้สังคมรู้ว่ายังเป็นเด็กเป็นเล็ก เมื่อถึงวัยเวลาที่ตัดหรือโกนจุก พ่อแม่จะจัดงานพิธีมงคลขึ้น ในวันทั่วไปขอให้โหรดูฤกษ์ยามให้ ได้วันมาแล้วก็จัดพิธีขึ้นเป็นสองวัน เชิญญาติมิตรแขกเหรื่อมาร่วมงานมากน้อยตามกำลัง วันแรกนิมนต์พระสงฆ์มาสวดมนต์เย็น เจ้าภาพจะจัดการโกนผมรอบ ๆ จุกของเด็ก อาบน้ำแต่งตัวให้เด็กอย่างสวยงามใส่เครื่องประดับและเกล้าจุกไว้อย่างสวยงาม ปักปิ่นสวมพวงมาลัยที่จุก เชิญพราหมณ์มาเป็นผู้ทำพิธีและนิมนต์พระสงฆ์มาสวด ให้เด็กนั่งหน้าพระเพื่อฟังสวดมนต์ ข้างหน้าเด็กนั้นจัดตั้งโต๊ะไว้ตัวหนึ่งสำหรับรองพานเครื่องตัดจุก เตรียมจับด้ายสายสิญจน์ทำเป็นวงกลมให้สวมลงพอดีที่ผมจุกเด็ก เมื่อพระเริ่มสวดมนต์ แล้วเอาสายสิญจน์ที่พระจับสวดมาคล้องลงบนหัวเด็ก พระสวดจบจึงปลดสายสิญจน์ออกจากหัวเด็ก พวกหมอโหรพิณพาทย์บรรเลง ลั่นฆ้อง โห่ร้องเอาชัยเป็นอันจบงานตอนเย็น

งานวันที่สอง ตอนเช้า ตั้งพิธีให้เด็กอาบน้ำแล้วแต่งตัวให้เรียบร้อยนุ่งผ้าขาวห่มผ้าขาว แบ่งผมจุกเด็กเป็นสามปอยหรือสามแฉก เอาแหวนผูกปอยละวง แหวนด้วยใบเงินใบทอง หย่าแพรกทั้งสามปอย เมื่อพระสงฆ์มาถึงแล้ว อุ้มเด็กมานั่งในท่ามกลางมณฑล ครั้นได้ฤกษ์ โหรลั่นฆ้องขึ้นสามหน โห่ร้องเอาชัย พระสงฆ์สวดชัยนโม วन्दนตรีก็บรรเลงประโคม เมื่อพระสวดถึงบทว่า สีเส ปฐวิโปกัซเร ผู้เป็นประธานในพิธีก็เริ่มตัดจุกปอยแรกทันที ส่วนที่สองที่สามก็ให้ผู้ใหญ่อื่น ๆ ตัด ระหว่างนี้พราหมณ์เป่าสังข์ ดิดไม้บัณเฑาะว์

ดัมบลินโทซทั้งปวง แล้วช่างโกนผมก็เข้าไปโกนผมเด็กให้เกลี้ยงเกลา โกนผมเด็กเสร็จแล้วพาเด็กไปนั่งในที่สมควรเพื่ออาบน้ำมนต์ แล้วผู้หลักผู้ใหญ่ทั้งแขกเหรื่อและญาติมิตรของเจ้าภาพพากันเข้ารดน้ำเด็ก ให้ศีลให้พร เสร็จแล้วพาเด็กมานั่งเบื่องหน้าพระสงฆ์ เจ้าภาพถวายภัตตาหาร พระฉันแล้วเจ้าภาพถวายเครื่องไทยธรรม พระสงฆ์อนุโมทนา เป็นอันเสร็จพิธีตอนเช้า แล้วมีการกินเลี้ยงกัน

งานโกนจุกนี้หากจะหยุดพิธีแต่ตอนเช้านี้ก็ได้ แต่ถ้าเจ้าภาพมีฐานะดีหรือมีบารมีมาก ก็อาจจะจัดพิธีในตอนบ่ายต่อไปอีก เป็นงานทำขวัญ ต้องจัดเครื่องบายศรีสู่ขวัญ ให้เด็กนั่งต่อหน้าเครื่องบายศรี แวดล้อมด้วยผู้ใหญ่แขกเหรื่อญาติมิตร มีผู้ทำขวัญเป็นคนทำพิธีว่าคำขวัญ จดรูปเทียนเครื่องสักการะ ว่าคำเชิญขวัญเป็นทำนอง จบแล้วผูกด้ายสายสิญจน์ที่ข้อมือเด็ก ลั่นฆ้องไชย แล้วเวียนเทียน ดับโบกควัน เอากระแจะจันทน์เจิมเด็ก เอาน้ำมันพร้าวอ่อนแช่กับไข่ขวัญใส่ช้อนป้อนเด็ก แล้วเบิกบายศรี ตีฆ้อง โห่ร้อง พิณพาทย์มโหรีบรรเลง แขกเหรื่อญาติมิตรที่มางานอวยพรเด็ก ถ้ามีของขวัญก็ใส่ลงในขัน ให้เด็กนำไปเก็บไว้บนที่นอนสามวัน ส่วนผมจุกที่ตัดนั้น ให้ใส่กระถางบายศรี ลอยเสียในแม่น้ำลำคลองที่มีน้ำไหล งานฉลองบายศรีนี้เจ้าภาพมักจัดให้มีมหรสพต่าง ๆ และการกินเลี้ยงให้เอิกเกริก ครึกครื้นสมฐานะเจ้าภาพด้วยเป็นอันจบพิธีมงคลโกนจุก

ภาพยนตร์ *โกนจุก* นี้สามารถแสดงให้เห็นภาพงานดังกล่าวที่เจ้าภาพจัดขึ้นตามแบบอย่างประเพณี ซึ่งแม้จะจัดในยุคสมัยปัจจุบัน (ราวปี 2510) คือเด็กถูกแต่งตัวทรงเครื่องและทำพิธีอย่างโบราณ แต่เจ้าภาพและแขกเหรื่อมาในชุดปัจจุบัน เป็นการผสมกลมกลืนระหว่างพิธีกรรมความเชื่อที่หยุดนึ่งมาจากอดีตกับชีวิตจริงในปัจจุบัน

วันมหาวิปโยค

ฟิล์ม 8 มม. / สี / เสียง / 35 นาที

ปีสร้าง 2516

ผู้สร้าง ทวีศักดิ์ วิจารณ์ศิริ

ทวีศักดิ์ วิจารณ์ศิริ น่าจะเรียกได้ว่าเป็นช่างถ่ายหนังข่าวอาชีพ และช่างถ่ายหนังสมัครเล่น เพราะบทบาททั้งสองด้านโดดเด่นไม่แพ้กัน ท่านเป็นลูกของพระยามหาอมมาตยาธิบดี (เส็ง วิจารณ์ศิริ เคยเป็นเลขานุการในรัชกาลที่ 5) สนใจถ่ายรูปมาตั้งแต่อายุ 15-16 ปี เพราะชอบถ่ายรูป ในครอบครัวยังมีน้องที่สนใจการถ่ายรูป ถ่ายภาพยนตร์ คือ สรรพสิริ และ สมบูรณ์ วิจารณ์ศิริ เมื่อทวีศักดิ์เรียนจบชั้นมัธยมหก ตอนแรกไปเรียนเป็นนักเรียนนายเรือ แต่เรียนไม่จบ มีปัญหาเมาคลื่น จึงตามพี่ชายไปอยู่สิงคโปร์เพื่อเรียนการบัญชี

ทวีศักดิ์เป็นผู้ที่มีช่วงชีวิตยาวถึง 97 ปี เป็นบุคคลที่มีชีวิตอันน่าทึ่ง ครั้งแรกของชีวิต เป็นนักบัญชีอยู่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ภายหลัง พ.ร.บ. การบัญชี บริษัทต้องมีการตรวจสอบบัญชี ทวีศักดิ์ก็รับจ้างตรวจบัญชีตามบริษัท เมื่องานมากเข้าก็ลาออกจากราชการ

มาทำส่วนตัว ต่อมา สุจิต หิรัญพุกษ์ (อดีตข้าราชการกระทรวงต่างประเทศ และเป็นสามีของ กันยา เทียนสว่าง นางสาวไทยคนแรก) ขวนไปถ่ายการแสดงละครเรื่อง *สมิงพระราม* ของกรมศิลปากร ถ่ายด้วยฟิล์ม 16 มม. สี เสียง มีการร้องเพลง สุจิตพทหนึ่งเรื่องนี้ไปฉายต่างประเทศและได้รับคำชมมาก ต่อมาเมื่อสุจิตไปประชุมและได้รู้จักประธานบริษัท Hearst Metro News ซึ่งกำลังหาคนถ่ายหนังข่าวในภูมิภาคนี้ จึงได้แนะนำทวีศักดิ์ให้มาถ่ายหนังข่าวให้เมโทร นับเป็นการเปลี่ยนบทบาทสู่ครึ่งหลังของชีวิตในวัยสี่สิบกว่า

การถ่ายหนังข่าวให้เมโทร ใช้กล้อง 35 มม. ผลงานเรื่องแรกเป็นหนังขมกวยระหว่างจิมมี่ คาร์ทเธอร์ กับจำเริญ ทรงกิตรัตน์ นอกจากนี้ยังได้ถ่ายงานพระบรมศพรัชกาลที่ 8 ถ่ายตั้งแต่ยกพระโกศ ลงจากเมรุมาถวายพระเพลิง ต่อมา CBS ของอเมริกาซึ่งเห็นผลงานข่าวของเมโทร ก็มาจ้างให้ทวีศักดิ์ถ่ายข่าวให้ด้วย จากนั้นก็ขยายไปถ่ายให้ Visnews ของอังกฤษ ABC ออสเตรเลีย ITN ของอังกฤษ NBC BBC จนกระทั่ง German Television Italy เป็นหนังข่าว หนังสือพิมพ์ หนังสือสารคดี ช่วงนั้นเป็นช่วงสงครามเวียดนาม มีคนต้องการจ้างเยอะมาก ทำให้มีงานค่อนข้างมาก บางครั้งต้องถ่าย 2-3 กล้อง เพื่อส่งหลายสำนักข่าว อย่างเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นครั้งเดียว เช่น การตัดริบบิ้นเปิดงานต้องถ่ายอย่างน้อยสองกล้อง ทวีศักดิ์ จะมีบาร์ไว้ติดกล้องหลายตัว กดสวิตซ์ทีเดียว กล้องก็จะเดินพร้อมกัน

นอกจากภาพยนตร์ข่าว ทวีศักดิ์ก็เคยถ่ายภาพยนตร์เรื่อง ผีน ลงใน National Geographic ซึ่งได้รับการส่งเข้าประกวดพูลิตเซอร์ นอกจากนี้ยังเคยร่วมงานกับกองถ่าย 80 วันรอบโลก เป็นผู้ประสานงานให้กองถ่าย และเป็นช่างภาพ ถ่าย 35 มม. เก็บรายละเอียดในส่วนที่กล้อง 70 มม. ไปไม่ได้

แม้จะทำงานอาชีพเป็นช่างภาพข่าว แต่ทวีศักดิ์ก็ได้ถ่ายกล้อง 8 มม. ของตัวเองไว้เสมอเมื่อมีโอกาส หนังสือ *วันมหาวិโยค* ก็เป็นหนึ่งในคอลเลกชันของหนังสือส่วนตัว ถ่ายด้วยฟิล์มโกดักโครม ซึ่งมีคุณสมบัติที่ส่ายสดใส และจะไม่ซีดจางแม้เวลาจะผ่านไป

สำหรับหนังสือ *วันมหาวิโยค* ทวีศักดิ์ออกไปถ่ายเหตุการณ์ 14 ตุลาคม ด้วยคิดว่าเป็นเหตุการณ์ที่สำคัญที่ต้องส่งข่าวไปยังสำนักข่าว แต่เนื่องจากการชุมนุมกินเวลานาน ปกติถ่ายข่าวส่งสำนักข่าวจะไม่เกิน 400 ฟุต จึงมีเวลาที่จะถ่ายหนัง 8 มม. ของตนเอง ทวีศักดิ์เน้นในการเก็บรายละเอียดอริยาบถของกลุ่มผู้ชุมนุม ซึ่งทำให้ได้ความรู้สึกใกล้ชิดราวกับ

ได้เข้าร่วมชุมนุม เริ่มจากการชุมนุมที่สนามฟุตบอลธรรมศาสตร์ จนกระทั่งขบวนเคลื่อนสู่ ถนนราชดำเนินไปจนถึงอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ภาพที่ให้เห็นพลังของคนหนุ่มสาวที่เดินเรียงขบวนกันอย่างห้าวหาญ

แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์ปะทะกันที่บริเวณสวนจิตรลดาในวันที่ 14 ตุลาคม ทวีศักดิ์ต้องมุ่งถ่ายภาพสำหรับส่งสำนักข่าว จึงไม่ได้ถ่าย 8 มม. ในส่วนนี้ เมื่อมาตัดต่อเป็นหนัง เหตุการณ์ช่วงนี้จะนำเสนอด้วยภาพนิ่งและบรรยายด้วยเสียงของทวีศักดิ์เอง วันที่ 15 ตุลาคม เมื่อเหตุการณ์สงบลง ทวีศักดิ์ได้ออกมาถ่ายเก็บบรรยากาศรอบถนนราชดำเนิน พร้อมกับนวลละออง พวงทอง ภรรยาซึ่งทำหน้าที่ผู้ช่วยหนังได้บันทึกทั้งภาพความเสียหายที่เกิดจากการเผาของผู้ชุมนุมและภาพผู้คนช่วยกันทำความสะอาดถนน และการบริจาคเงินเพื่อช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ สิ่งหนึ่งยืนยันความเป็นหนึ่งส่วนตัวของหนังชุดนี้ คือการปรากฏตัวของ นวลละออง ที่ทำตัวรวบกับคนเดินถนนคนหนึ่ง และในช่วงเวลาสั้นทวีศักดิ์ก็ได้ให้นวลละอองถ่ายตนเองเดินเข้าไปในกล้องและเดินออกมา

แม้หนังจะมีความยาวเพียง 35 นาที แต่ก็ได้สะท้อนมุมมองของปัจเจกชนที่ได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่ และด้วยทักษะของการถ่ายภาพยนตร์ขาว ทำให้ทวีศักดิ์รู้ว่าจะต้องวางแผนการถ่ายล่วงหน้าอย่างไร จะต้องไปอยู่ตรงไหนจึงจะได้ภาพที่ต้องการ และจะถ่ายอะไรบ้าง ซึ่งทั้งหมดได้สะท้อนอยู่ในฟิล์ม 8 มม. ชุดนี้

ทวีศักดิ์เริ่มถ่ายหนังขาวเป็นอาชีพตอนอายุ 40 กว่าปี ตอนถ่ายหนัง *วันมหาวิปโยค* ท่านอายุ 72 ปี และท่านมาหยุดงานถ่ายหนังเมื่ออายุ 75 ปี และในบรรดาหนังหลายร้อยม้วนของท่านที่ได้รับการอนุรักษ์ในหอภาพยนตร์ หนังเรื่อง *วันมหาวิปโยค* เป็นหนังที่โดดเด่นเรื่องหนึ่ง

วันมหาวิปโยค ของ ทวีศักดิ์ วิริยะศิริ แม้จะมีสถานะเป็นหนึ่งส่วนตัวของนักข่าว ภาพยนตร์อิสระระดับนานาชาติ ที่ผสมผสานกับสปีดรีของนักถ่ายภาพนิ่งสมัครเล่นและหนังบ้านทำออกมาเพราะเห็นว่าเป็นเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ยิ่งใหญ่ของชาติ ถ่ายเอง ตัดต่อเอง และให้เสียงบรรยายเองทำไว้ดูเองและฉายดูกันในหมู่ญาติมิตร แต่ต่อมาเมื่อทวีศักดิ์ บริจาคฟิล์มนี้ให้หอภาพยนตร์แห่งชาติ ภาพยนตร์ส่วนตัวของทวีศักดิ์จึงได้รับการเผยแพร่สู่สาธารณะและมีผู้นำไปใช้ประกอบในรายการสารคดีเกี่ยวกับเหตุการณ์ 14 ตุลาคมตลอดจนประวัติศาสตร์การเมืองไทยอย่างกว้างขวาง เป็นภาพที่จินตภาพไม่น้อยกว่าภาพจากภาพยนตร์ *อนุทินวีรชน 14 ตุลาคม* ของ ชิน คล้ายปาน

หมายเหตุ: เนื้อหาบางส่วน มาจากบทความ “หนัง 14 ตุลาคม : การเขียนประวัติศาสตร์ประชาชนด้วยกล้องถ่ายหนัง” โดย ชลิตา เอื้อบุรังจิต เผยแพร่ครั้งแรกในวารสารหนังไทย ฉบับที่ 18 - พฤศจิกายน 2556

เทวดาเดินดิน

ฟิล์ม 35 มม. / สี / เสียง / 153 นาที

วันออกฉาย

4 กันยายน 2519

บริษัทสร้าง

ไฟว์สตาร์ โปรดักชั่น, พร้อมมิตรภาพยนตร์

ผู้อำนวยการสร้าง

เกียรติ เอี่ยมพิงพร

ผู้กำกับการแสดง

หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล

ผู้เขียนบท

วีระประวัติ วงศ์พัวพัน

ผู้ถ่ายภาพ

หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล

ผู้ลำดับภาพ

หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล

ศิลปกรรม

เลิศชัย แสงโสภณ, อำนาจ ไทราศาสตร์

เพลงประกอบ

ช่ออัน สมชาติ ณ บางช้าง

เครื่องแต่งกาย

ดารินดา

ผู้แสดง

สรพงศ์ ชาตรี, วิยะดา อุมารินทร์, ต่อลาภ กำพุศิริ, อภิชาติ

โพธิ์โพโจจน์, บัว วิบูลย์นันท์, น้ำเงิน บุญหนัก, กิตติ ตัศกร, ชินดิษฐ์ บุนนาค, สุลาลีวัลย์ สุวรรณทัต, มารศรี อิศรางกูร ณ อยุธยา, ขวณพิศ เผ่าศิลปิน, ทองฮะ วงศ์รักไทย, เป๋ เป่าเป้, กอบอรุณ อรุณแสง, เฉลาลักษณ์ ประศิริ, ธรรมรัตน์ นาคสุริยะ, ธงไชย เพ็งเจริญ, รัช บรรหาร, อัจฉรา บุตรนาวิ, โปรง แสงโสภณ, มาฮาตา ตริยะกุล, ทองชวน หงสกุล, ผจกญ ดาวขจร, สุข เกตเรขา, อรรถพนธ์ ศิริธร, ด.ช. ปู จินดานุช, ด.ช. สาธิต เกิดกำแพง, อรุณ สุภักพงษ์, ไพรินทร์ จินดาเพชร, ม.ล.วราภา เกษมศรี, เทอดภูมิ เนติลักษณ์, พ.อ. ชูศักดิ์ อติศักดิ์, ครรชิต ขวัญประชา

ฉากเล็ก ๆ ที่ดูเหมือนไม่สำคัญนักใน *เทวดาเดินดิน* กลับเป็นฉากที่רבความความรู้สึก และสร้างความคลุมเครือให้แก่ผู้ที่เฝ้ามองหาจุดยืนของหนังไทยเรื่องสำคัญช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อทางการเมืองและสังคมเรื่องนี้ ฉากดังกล่าวคือฉากที่วัยรุ่นสามคน ข้างหินใส่กระจกอาคาร และบ้านเรือนริมถนนจนแตกกระจาย พลังหัวเราะร่วนด้วยความคึกคะนอง ฉากนี้ทั้ง น่าตกใจและน่ากระอักกระอ่วน ทั้งเรียกร้องการตีความ ว่าเป็นภาพที่แสดงออกถึงการ บ่มเพาะอนาธิปไตยในบ้านเมืองอันวุ่นวายไร้ข้อแม้ในหมู่วัยรุ่นที่ไม่ยี่หระต่อระเบียบใด ๆ ของสังคม หรือเป็นภาพการเย้ยหยันของอิสรชนที่ปฏิเสธกฎเกณฑ์ของผู้มีอำนาจ ทำทายนิยามของ “ความดี” และพร้อมออกแสวงหาเส้นทางใหม่ให้พ้นจากสังคมอันเย็นชาที่ผลักดันให้พวกเขากลายเป็นผู้ร้าย

เทวดาเดินดิน เล่าเรื่องของวัยรุ่นสามคน ชื่อ พี่ น้อง และ ต้อย (สรพงศ์ ชาตรี, วิยะดา อุมารินทร์, ต่อลาภ กำพุศิริ) พี่ เป็นตำรวจเก่าที่ลาออกหลังจากมีปัญหาเกี่ยวกับหัวหน้า และ ใช้ชีวิตระหกระเหเร่ร่อนจนได้เจอกับ น้อง เด็กสาวเกรงที่มีปัญหากับครอบครัว และ ต้อย จักโก๊ะเทย ที่มีอาชีพขายเฮโรอีนให้วัยรุ่น ทั้งสามคนผู้จนตรอกรวมตัวกันออกสร้างปัญหา จี้ ปล้น ลักขโมย กินฟรี และสุดท้ายถึงขั้นยิงคนตาย จนต้องหนีระเหิดโดยทางรถไฟลงภาคใต้ เย้ยระเบียบสังคมและกฎหมายจนสื่อมวลชนตั้งสมญาแบบเยาะเย้ยดให้ว่า “*เทวดาเดินดิน*”

คณะแก๊งเทวดาเดินดินหนีเข้าป่าทางใต้และเผชิญกับการรบราฆ่าฟันของผู้ก่อการร้าย ภาคใต้เข้าโดยบังเอิญ ทั้งสามเข้าช่วยชาวบ้านจนชนะผู้ก่อการร้าย ทำให้ชื่อของแก๊งนี้ ลือกระฉ่อนขึ้นอีก แต่การต่อสู้ทำให้น้องได้รับบาดเจ็บ ทำให้พี่กับต้อย ต้องพาตัวน้องหนี กลับเข้ากรุงเทพฯ ในขณะที่มือปราบของทางการ พล.ต. อุดุลย์ ไล่ติดตามสามอันธพาลที่ตอนนี้โด่งดังทั่วประเทศอย่างไม่ลดละ จนกระทั่งทั้งสามไปจนมุมที่ตึกสูงแห่งหนึ่งย่านสุขุมวิท ก่อนที่การเผชิญหน้าครั้งสุดท้ายนี้จะจบลงด้วยโศกนาฏกรรม

เทวดาเดินดิน เป็นภาพยนตร์ที่หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล สร้างให้แก่บริษัท ไฟว์สตาร์ โปรดักชั่น เป็นหนังเรื่องสำคัญของยุคสมัยที่จับบรรยากาศวัยรุ่นยุคฮิปปี้แบบไทย ที่ใช้ชีวิตไร้จุดหมายภายใต้แรงกดดันทางเศรษฐกิจและการเมืองที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง

ท่านมัยตั้งใจสร้างหนังแอคชั่นที่ใช้ฉากหลังเพื่อแสดงภาพรวมทั้งวิพากษ์วิจารณ์สังคมไทย หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 (ก่อนทุกอย่างจะแตกหักในเดือนตุลาคม 2519) หนังทั้งให้มุมมองว่าเสรีภาพที่กำลังเบ่งบานและใช้กันจนเพ้อ ทำให้วัยรุ่นไทยอยู่ในสภาวะสับสนและหาทางออกจากความอึดอัดด้วยความรุนแรง ในขณะเดียวกัน หนังสร้างภาพของตัวเองทั้งสามให้เป็น anti-hero เป็น “ผู้ร้าย” ที่อีกนัยหนึ่งเป็นเหยื่อของสังคมซึ่งไม่ให้โอกาสพวกเขาและผลักดันให้เป็นคนนอกคอก เป็นพวกนอกกฎหมาย รวมถึงยังสะท้อนบทบาทของสื่อหนังสือพิมพ์ที่ต้องการขายข่าว ข้อสังเกตที่น่าสนใจคือ ภาพยนตร์ถ่ายทำในปี 2518 ออกฉายในปี 2519 (ก่อนหน้าเหตุการณ์ 6 ตุลาเพียงเดือนเดียว) แต่ต้นเรื่องระบุว่าเหตุการณ์ในหนังเกิดขึ้นในปี 2520 รวากับเป็นการคาดเดาอนาคตอันใกล้ของสังคมไทยโดยตัวผู้สร้าง

เทวดาเดินดิน เป็นหนังไทยที่มีกลิ่นอายของหนังอเมริกันยุค ค.ศ. 1970 วีระประวัติวงศ์พัพพัน ผู้เขียนบทได้ระบุว่า เขาได้รับแรงบันดาลใจมาจาก *Bonnie and Clyde* หนังอเมริกันปี 2510 และข่าวหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการก่ออาชญากรรมของวัยรุ่นในยุคนั้น ในบางฉากหนังยังอ้างอิงภาพจากเหตุการณ์ความโหดร้ายของสงครามและการปะทะระหว่างประชาชนและรัฐ เป็นการเชื่อมโยงชะตากรรมของสามตัวละครกับบริบทการเมืองที่ใหญ่กว่าในยุคสมัยแห่งความรุนแรงทางความคิดและการต่อสู้ ส่วนในทางภาพยนตร์ หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล ยังหยิบยืมตระกูลหนังอเมริกันยอดเยี่ยมในช่วงเวลานั้น ทั้งหนัง *โรดมูฟวี่* หนัง *heist* (ปล้น) และหนัง *coming of age* ของวัยรุ่น รวมทั้งฉากจบอันเย้ายวนโชคชะตา เอามาปรับใช้ในบริบทไทยได้อย่างลงตัว ฉากใหญ่หลาย ๆ ฉากในหนังสร้างมาตรฐานงานสร้างให้หนังไทยยุค 35 มม. เช่น ฉากบนหลังคารถไฟ ฉากไล่ล่ากลางกรุงเทพฯ รวมทั้งฉากจบที่บีบหัวใจคนดู

การชมภาพยนตร์เรื่อง *เทวดาเดินดิน* ใน พ.ศ. นี้ ยังคงเป็นประสบการณ์ที่สนุก ลุ้น และท้าทายกรอบความคิดดั้งที่หนังเคยทำได้เมื่อออกฉายครั้งแรก สายลมการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและกฎเกณฑ์ของสังคม ยังคงพัดโหมแรง และทำให้หนังอย่าง *เทวดาเดินดิน* สมควรแก่การถูกค้นพบใหม่ ศึกษา และวิพากษ์วิจารณ์ ต่อ ๆ ไป

[สัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกับพรรค คอมมิวนิสต์ไทยที่กลับออกมาป่า]

วิดีโอเทป / สี / เสียง / ความยาว 705 นาที

ปีสร้าง [2528]

ผู้สร้าง ไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ

ปี 2523 เมื่อรัฐบาลออกนโยบาย 66/23 เชิญชวนให้ผู้เข้าป่าไปร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์ไทย ในฐานที่มั่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ กลับออกมามอบตัวกับทางการ จะไม่มีความผิด ไม่ต้องรับโทษ ซึ่งประจวบกับสถานการณ์ภายในพรรคคอมมิวนิสต์ไทย มีปัญหาความขัดแย้งทางความคิดและแนวทางปฏิบัติระหว่างนักศึกษา ปัญญาชน นักกิจกรรมการเมืองจากในเมืองที่เข้าป่าจากเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 กับความคิดและแนวปฏิบัติของพรรคและชนชั้นนำของพรรค ตลอดจนประจวบกับสถานการณ์ทางการเมืองในประเทศและสากลที่เปลี่ยนแปลง โดยรัฐบาลไทยเปิดสัมพันธ์กับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน ซึ่งมีผลให้จิ้นค่อย ๆ ถอนการสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์ไทย ในขณะที่เดียวกันจิ้นก็เกิดปัญหาขัดแย้งถึงขั้นสู้รบกับประเทศเวียดนามซึ่งอยู่ข้างสหภาพโซเวียตรัสเซีย นโยบาย 66/23 จึงมีส่วนทำให้นักศึกษา ปัญญาชน พวกนี้กลับออกมาจากป่า ซึ่งที่สุดมีผลให้สงครามการต่อสู้ระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์ไทยกับรัฐบาลไทยสิ้นสุดลง

ปี 2528 ไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ เกิดความคิดว่าจะทำภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับคนที่ออกจากป่ากลับเมือง เริ่มต้นด้วยการติดต่อนัดหมายสัมภาษณ์คนที่ออกจากป่าจำนวนหนึ่ง ได้แก่ จิระนันท์ พิตรปรีชา, เสกสรรค์ ประเสริฐกุล, จรัส ดิษฐาภิรักษ์, เหวง โตจิราการ, เทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, เกรียงกมล เลหาไพโรจน์, คณะวงดนตรีคาราวาน และผู้ออกจากป่าที่เป็นชาวบ้านทางภาคใต้ที่พหุลุงอีก 3 ราย ทีมงานของไกรศักดิ์ มี ไพจง ไหลสกุล และช่างภาพชื่อ แจ้

ทีมงานได้ถ่ายสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ไว้จนเสร็จสิ้น แต่โครงการนี้หยุดชะงักไปไม่ได้ดำเนินการใดต่อ แต่ต่อมา ศักดินา ฉัตรกุล ณ อยุธยา และ คำณ คุณะนิลกุล ซึ่งเป็นผู้จัดทำรายการทางโทรทัศน์ ชื่อ “พหุสสัจจ” โดย ไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ เป็นผู้อำนวยการผลิต ได้นำเทปสัมภาษณ์เหล่านี้ไปตัดต่อออกอากาศในรายการนี้ 2 ตอน ใช้ชื่อตอนว่า “คนป่าคืนเมือง”

เทปสัมภาษณ์ชุดนี้ นับว่ามีคุณค่าความสำคัญทางประวัติศาสตร์การเมืองและสังคมไทยในยุคสงครามเย็นและหลังสงครามเย็นอย่างยิ่ง เป็นการบันทึกคำสัมภาษณ์ของบุคคลที่เป็นเยาวชนนักศึกษา ปัญญาชน และชาวบ้านในชนบท ในช่วงสำคัญของการเกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ไปจนเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 การเข้าป่าร่วมการต่อสู้ปฏิวัติประเทศไทย กับพรรคคอมมิวนิสต์ไทย จนสิ้นสุดการต่อสู้

การสัมภาษณ์เหล่านี้สามารถให้ทั้งข้อมูลเท็จจริง เป็นประวัติศาสตร์จากปากหรือคำบอกเล่าแท้ ๆ ซึ่งนอกจากให้ข้อมูลแล้วยังสามารถให้ความคิด อารมณ์ความรู้สึก โดยเฉพาะเป็นอารมณ์ความรู้สึกจากน้ำเสียงและสีหน้าอาภักปฏิกิริยาของผู้ให้ปากคำ ที่ประจักษ์ได้ต่อหน้าต่อตา และที่ยังเป็นปัจจุบันของเวลานั้นเสมอและตลอดไป แม้ว่าวันเวลาผ่านไปนานกี่ปี ซึ่งอารมณ์เหล่านั้นไม่อาจบันทึกไว้ได้อีกแล้วถ้ามิได้ทำไว้ในเวลานั้น ในขณะเดียวกันเทปบันทึกภาพเคลื่อนไหวและเสียงที่ตรงไปตรงมาเพราะยังไม่ได้ถูกปรุงแต่งด้วยการตัดต่อและนำเสนอโดยผู้เล่าอื่น ก็ยังปรากฏความงดงามอย่างนาฏกรรมและกวีนิพนธ์

เพลงสุดท้าย

ฟิล์ม 35 มม. / สี / เสียง / 100 นาที

วันออกฉาย 8 พฤศจิกายน 2528

บริษัทสร้าง อัครเศรณีโปรดักชั่น

ผู้อำนวยการสร้าง กิตติ อัครเศรณี, วิชัย เลิศฤทธิ์เรืองสิน

ผู้กำกับ พิศาล อัครเศรณี

ผู้เขียนบทประพันธ์-บทภาพยนตร์ วรรณิศา

ผู้ลำดับภาพ อี๊ด

ผู้แสดง บิณฑ์ บันลือฤทธิ์, วรรณิศา ศรีวิเชียร, สมหญิง ดาวราย, ชลิต เพื่องอารมย์, จิระวดี อิศรางกูร ณ อยุธยา, เที้ยวฟ้า, พงษ์ลดา พิมลพรรณ, สมชาติ การะการ, สีนารถ พิไลลักษณ์, จันทนา ศิริผล, เขวง รัตนติลก ณ ภูเก็ต, คลัง เศรษฐภากรณ์, อภิชาติ อรรถจินดา, ด.ช. อัครพล อัครเศรณี, คณะทิพพานีโซว์

ปลายปี พ.ศ. 2528 พิศาล อัครเศรณี นักแสดงและผู้กำกับที่กำลังมีบทบาทสำคัญ ได้สร้างความประหลาดใจให้แก่วงการหนังไทยและแฟนภาพยนตร์ ด้วยการนำเสนอผลงานเรื่อง *เพลงสุดท้าย* ที่บอกเล่าเรื่องราวของผู้มีความหลากหลายทางเพศ ซึ่งผิดแปลกไปจากภาพยนตร์แนวความรักเชือดเฉือนอารมณ์ระหว่างชายหญิงที่เปรียบเสมือนจุดขายของเขา ในขณะนั้น รวมทั้งแตกต่างจากเนื้อหาทั่วไปของตลาดหนังไทยในช่วงเวลานั้น

เมื่อครั้งที่มาประทับรอยมือรอยเท้าที่ลานดาราของหอภาพยนตร์ ในปี 2556 พิศาลเคยให้สัมภาษณ์ถึงที่มาของภาพยนตร์เรื่องนี้ไว้ว่า เริ่มต้นจากการที่เขามีโอกาสได้ไปดูทิฟฟานีโชว์ที่พัทยา และกลับมาเกิดความสงสัยใคร่รู้ถึงชีวิตเบื้องหลังของนักแสดงที่เขาได้เห็นตรงหน้า เขาจึงขออนุญาต วิชัย เลิศฤทธิ์เรืองสิน เจ้าของทิฟฟานีโชว์ เพื่อเข้าไปนั่งสังเกตบรรดาทีมงานและนักแสดงหลังเวทีอยู่นานนับสัปดาห์ และพบว่ามีความผิดกฎหมายและประเด็นด้านความรักมากมายที่เห็นว่ามันสนใจ และนำไปประกอบกับเรื่องราวเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศที่เขาไปศึกษาเพิ่มเติม จนเกิดแรงบันดาลใจว่า ทำอย่างไรจึงจะตีแผ่ปัญหาบุคคลกลุ่มนี้ที่เขาคิดว่าไม่มีทางพบรักหรือออกมาให้สังคมได้รับรู้ ก่อนจะลงมือเขียนบทภาพยนตร์เรื่อง *เพลงสุดท้าย* โดยไม่หวั่นเกรงว่าจะขาดทุนหรือไม่ได้รับการยอมรับจากผู้ชม

เพลงสุดท้าย เล่าเรื่องราวโศกนาฏกรรมความรักของนักแสดงทิฟฟานีโชว์ ซึ่งพิศาลได้นำ สมหญิง ดาวราย ดาวเด่นของทิฟฟานีโชว์ในขณะนั้นมาแสดงนำจริง ๆ ภาพยนตร์เริ่มต้นเมื่อ สมหญิง ได้เจอกับ บุญเดิม กระบอกยาว (บิณฑ์ บันลือฤทธิ์) ช่างซ่อมรถหนุ่มผู้มีความฝันอยากเป็นนักร้อง เธอได้ช่วยเหลือให้เขาได้ร้องเพลงที่ทิฟฟานีโชว์สนใจ และสนิทสนมจนเกิดเป็นความรัก แต่วันหนึ่ง บุญเดิมได้พบกับ อร (วรณิสรา ศรีวิเชียร) สาวคนรักของเพื่อนทอมของสมหญิงที่พ่อแม่ของเธอไม่ยอมรับความรักของคนเพศเดียวกัน เมื่อมีโอกาสอยู่ด้วยกันบุญเดิมกับอรต่างแอบมีใจให้กัน ก่อนจะพัฒนาความสัมพันธ์และสารภาพกับสมหญิงในเวลาต่อมา ว่าทั้งคู่กำลังจะแต่งงานกัน ความเสียใจที่ถาโถมเข้าใส่สมหญิง ทำให้คืนหนึ่ง ขณะขึ้นโชว์ร้องเพลง “เพลงสุดท้าย” ซึ่งสะกดสายตาของผู้ชมทั้งโรงละคร เธอได้ตัดสินใจปิดการแสดงด้วยการลั่นไกจบชีวิตตนเองลงกลางเวที ท่ามกลางความตื่นตะลึงของทุกคน รวมถึงบุญเดิมและอร

เมื่อออกฉาย *เพลงสุดท้าย* ได้สร้างกระแสให้แก่สังคมไทย ด้วยเนื้อหาที่นำเสนอตัวละคร “กะเทย” หรือ หญิงข้ามเพศในปัจจุบันที่ประกอบอาชีพนางโชว์คาบาเรต์เป็นตัวเอง และการนำเสนอประเด็นความรักความสัมพันธ์ของคนหลากหลายทางเพศเป็นหลัก ความแปลกใหม่ดังกล่าว ทำให้ *เพลงสุดท้าย* โด่งดังมากกว่าในหนังไทยเรื่องอื่น ๆ ในยุคสมัยเดียวกัน และทำให้ภาพยนตร์ประสบความสำเร็จอย่างมาก จนมีการสร้างภาคต่อมาคือ *รักทรมาณ* (2530) ไม่เพียงแต่ในเมืองไทย พิศาลยังเล่าว่าเมื่อภาพยนตร์ได้ไปฉายที่นครนิวยอร์ก ก็ยังได้รับการต้อนรับอย่างดีจากผู้ชมที่มาต่อแถวรอชมกันยาวเหยียด

แม้ว่าก่อนหน้าและหลังจากภาพยนตร์เรื่องนี้ออกฉาย จะมีภาพยนตร์ไทยที่นำเสนอเรื่องความรักของคนหลากหลายทางเพศที่ต้องประสบความผิดหวังหรือโศกนาฏกรรมถึงชีวิต แต่ปรากฏการณ์ความนิยมที่เกิดขึ้นต่อเรื่องราวของ สมหญิง ดาวราย ในภาพยนตร์เรื่องนี้ได้ทำให้ *เพลงสุดท้าย* กลายเป็นความทรงจำร่วมของสังคมในฐานะหนังไทยที่นำเสนอเรื่องราวความรักที่ผิดหวังของคนหลากหลายทางเพศ และส่งอิทธิพลต่อเนื่องอย่างกว้างขวางยาวนาน จนกระทั่ง พิศาลเองยังนำกลับมาสร้างใหม่ในปี 2549 ในขณะเดียวกัน เพลงนำของภาพยนตร์ ที่ชื่อ “เพลงสุดท้าย” ขับร้องโดย สุดา ขึ้นบาน ก็เป็นที่จดจำและได้รับความนิยมบทเพลงต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังส่งผลอย่างมากต่อผู้คนในชุมชนเพศหลากหลายในยุคหลัง เช่น ธัญญ์วาริน สุขะพิสิษฐ์ คนทำหนังไทยร่วมสมัยเคยกล่าวว่าเธอสร้างภาพยนตร์เรื่อง *It Gets Better ไม่ได้ขอให้มารัก* (2555) เพื่อลบภาพจำของ *เพลงสุดท้าย* ที่ตัวเองต้องผิดหวังในความรักจนต้องจบชีวิตลงด้วยความเศร้า และอยากจะลบภาพความเจ็บปวดในเพลง “เพลงสุดท้าย” ด้วยเพลงประกอบภาพยนตร์ที่แต่งใหม่ ที่แต่งขึ้นมาเพื่อให้กำลังใจกะเทยทุกคน นอกจากนี้ คำว่า “สู้สิวะอีหญิง” จาก *เพลงสุดท้าย* ก็ยังพัฒนาလာมาเป็น “มีม” (ภาพ ภาพเคลื่อนไหว ข้อความ เสียงบันทึก ที่สะท้อนความคิดของคนในสื่อสังคมออนไลน์) จนมีการส่งต่อกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน

แม้ปัจจุบัน จะยังไม่พบฟิล์มภาพยนตร์ 35 มม. ของ *เพลงสุดท้าย* ที่หลงเหลือ โดยในคลังอนุรักษ์ของหอภาพยนตร์มีเพียงเทปยูเมติกที่เป็นต้นฉบับก่อนนำไปทำสื่อวีดิทัศน์ แต่ภาพและเสียงที่เหลืออยู่ยังสามารถเป็นตัวแทนอันโดดเด่นในการศึกษาถึงสุนทรียศาสตร์ด้านภาพยนตร์ของหนังไทยยุคปลายทศวรรษ 2520 รวมทั้งเป็นบทบันทึกทัศนคติและสภาพสังคมไทยในยุคหนึ่งที่ได้ใคร่ครวญ นอกเหนือไปจากคุณค่าหลักในฐานะหมุดหมายสำคัญแห่งประวัติศาสตร์ความหลากหลายทางเพศในภาพยนตร์ไทย

14 ตุลาสงครามประชาชน

ฟิล์ม 35 มม. / สี / เสียง / 117 นาที

วันออกฉาย 11 ตุลาคม 2544

สร้างและจัดจำหน่าย ไฟว์สตาร์ โปรดักชั่น, ปิ๊อซี เทโร เอนเตอร์เทนเมนต์

ผู้อำนวยการสร้าง เจริญ เอี่ยมพึงพร

ผู้อำนวยการผลิต ธนิตย์ จิตนุกูล

ผู้กำกับ บัณฑิต ฤทธิ์ถกล

ผู้เขียนบท เสกสรรค์ ประเสริฐกุล, บัณฑิต ฤทธิ์ถกล

ผู้กำกับภาพ ชีระวัฒน์ รุจินธรรม

ผู้ลำดับภาพ สุนิตย์ อัศวินิกุล, ธานินทร์ เทียนแก้ว

ผู้กำกับศิลป์ ฑีฆายุ ธรรมนิทยกุล

ถ่ายภาพเหตุการณ์จริง ชิน คล้ายปาน

ผู้ทำดนตรีประกอบ ไอตัส

ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย นิรชรา วรณาลัย, เขมจิต นิลพันธ์

ผู้แสดง ภาณุ สุวรรณโณ, พิมพ์พรณ จันทะ, เกรียงไกร พุเกษม, ศุภลักษณ์

เชาวฤทธิ์, ภาชนันท์ โออ่อนศรี, สมคิด ประพันธ์, วัลลภ แสงจ้อย, เผด็จศึก สิงห์ทอง, นพพร
กำธรเจริญ, สุนนท์ วชิรवारการ, ภาสชัย ฉิมจำเริญ, สุนทร มีศรี, นิมิตร พิพิธกุล, เสี่ยวจันทร์
แรมไพร, บุญลาภ ศิริทรัพย์, วัลลภ ไกรทอง, พล สรรพานะบุตร, นิวัต พิบูลศิริ, จำปา
แสนพรม, สืบศักดิ์ ฉลองธรรม

ภาพยนตร์ชีวประวัติบุคคล หรือ biopic เป็นตระกูลหนังที่มีจำนวนน้อยมากใน ภาพยนตร์ไทย และที่ยิ่งน้อยย่อยลงไปอีก คือหนังชีวประวัติคนสำคัญทางการเมือง การนำเรื่องราวในชีวิตจริง (ถึงจะผ่านการกรองหรือเสริมแต่ง) ของคนผู้เป็นที่รู้จักใน วงกว้างมาแล้ว จำต้องก้าวข้ามอุปสรรคหลายอย่างทั้งการกฎหมาย การเสาะเงื่อนปมของ “ความจริง” และประวัติศาสตร์ รวมทั้งวัฒนธรรมความเกรงใจแบบไทย ๆ

ดังนั้นภาพยนตร์เรื่อง *14 ตุลา สงครามประชาชน* ของผู้กำกับ บัณฑิต ฤทธิ์ถกล จาก บทภาพยนตร์โดย เสกสรรค์ ประเสริฐกุล จึงเป็นหนังที่มีคุณค่าพิเศษทั้งในเนื้อหาและบริบท การสร้าง ที่สามารถนำชีวประวัติของบุคคลสำคัญทางการเมืองในช่วงเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อ ของประวัติศาสตร์ไทย ได้แก่ เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 และหลังจากนั้น มาเล่าเป็นหนัง ฟิเจอร์ฟิล์ม (หรือหนังเล่าเรื่องที่ไม่ใช่สารคดี ซึ่งโดยผิวเผินอาจจะเหมาะกว่าสำหรับการ บันทึกปรากฏการณ์สำคัญทางการเมือง) ถือเป็นหนังไทยเรื่องเดียวในประวัติศาสตร์ที่ใช้ เหตุการณ์สำคัญครั้งนี้เป็นฉากหลัง เป็นปมในใจของตัวละคร และเป็นเงื่อนไขของดราม่า ทั้งหลายทั้งปวงที่ติดตามมา

14 ตุลา สงครามประชาชน เปิดฉากในปี 2517 หรือหนึ่งปีหลังจากเหตุการณ์ลุกฮือ ของนักศึกษาในเดือนตุลาคมปี 2516 หนังเล่าเรื่องของ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล (ภาณุ สุวรรณโณ) อดีตผู้นำนักศึกษา และจิระนันท์ พิตรปรีชา (พิมพ์พรณ จันทะ) ในบรรยากาศ ของประชาธิปไตยฉบับหลัง 14 ตุลาคมจบลง นักศึกษา ประชาชน แรงงานร่วมกันเรียกร้อง ความเป็นธรรม เริ่มมีบรรยากาศขัดแย้งคุกคาม เพื่อนพ้องคนรู้จักโดนลอบสังหาร เสกสรรค์ ตัดสินใจชวนจิระนันท์ หินเข้าป่าไปร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย พร้อมร่วม ฝ่าฝืนกับคนหนุ่มสาวผู้มีอุดมการณ์ว่าสักวันจะกลับสู่เมืองพร้อมกับชัยชนะ แต่แล้วพวกเขา พบว่า สังคมของกลุ่มต่อต้านในป่าก็ยังมี ความขัดแย้งทางความคิด การขาดความเป็น ประชาธิปไตย ความเห็นแก่ตัวและพวกพ้อง ไม่ต่างกับการเมืองระดับชาติ เมื่อเสกสรรค์ พยายามเสนอแนะแนวทางแก้ไข เขากลับได้รับการจับตามองและถูกวิจารณ์ว่าเป็นพวก คำนับพรรค ในที่สุดเสกสรรค์ก็ตัดสินใจร่วมกับภรรยาและเพื่อน ๆ เดินทางออกจากป่า หิน จากมือสังหารที่ถูกส่งมาไล่ล่า

บทหนังที่เขียนโดยเสกสรรค์เอง และปรับแต่งโดยผู้กำกับ บัณฑิต เข้มขันในเนื้อหา และสถานการณ์ เป็นบทที่ทั้งสมจริงในคำพูด การกระทำ และมโนคติประกอบของความขัดแย้งทั้งในระดับส่วนตัวและระดับอุดมการณ์ แทบจะจินตนาการไม่ได้ว่าจะมีหนังไทยเรื่องไหน โดยเฉพาะในยุคปัจจุบัน ที่จะสามารถมีบทเจรจาของตัวละครที่ “หนีเข้าป่า” ร่วมถกเถียงแนวคิดมาร์กซิสต์ โดยใช้คำศัพท์การทางเมืองอย่าง “ลัทธิแก๊งโซเวียต” หรือ “บทเรียนจากจีน” “ฝึกฝนแนวทางแบบเวียดนาม” ฯลฯ รวมทั้งเอ่ยอ้างถึงการปฏิบัติโดยพรรคคอมมิวนิสต์ไทยอย่างเปิดเผยและไม่ดูเคอะเขิน เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญของหนังที่จะใช้แรงโน้มถ่วงของข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ ผสมเข้ากับศิลปะภาพยนตร์ในการเล่าเรื่อง เทคนิคทางภาพ เสียง การแสดง การสร้างเหตุการณ์รัยล้อม และการจับจ้องใบหน้าของตัวละครที่ครึ่งหนึ่งเป็นเพียงแค่ชื่อที่เราอ่านในข่าวหรือหนังสือ ประกอบสร้างเป็นงานที่พาคนดูเข้าไปปะทะกับช่วงเวลาอันแหลมคม และชวนให้สัมผัสและเข้าอกเข้าใจความสับสนของตัวละครหลักทุกคน

เดิมทีผู้กำกับและคนเขียนบทเลือกตั้งชื่อหนังว่า คนล่าจันทร์ แต่ภายหลังมีการเปลี่ยนชื่อเรื่องตอนออกฉายเป็น 14 ตุลาสงครามประชาชน ซึ่งตรงกว่า ชัดกว่า ทำทายกว่า และในแง่หนึ่งสามารถปลุกการรับรู้เรื่องเหตุการณ์ 14 ตุลาให้แก่สังคมไทยในขณะนั้นอีกครั้ง แต่ขณะเดียวกันชื่อหนังก็ก่อให้เกิดความคาดหวังว่าภาพยนตร์จะถ่ายทอดเรื่องราวของเหตุการณ์ดังกล่าวอย่างเข้มข้น มากกว่าเรื่องเชิงอัตชีวประวัติบุคคลอย่างที่น่าเสนอ และเรื่องราวในหนังส่วนใหญ่ยังเกิดขึ้นหลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลา จนเกิดเสียงวิพากษ์ในเชิงลบอยู่บ้าง อย่างไรก็ตาม ภาพยนตร์ได้รับคำชมจากนักวิจารณ์ในแง่ศิลปะภาพยนตร์ และได้รับรางวัลใหญ่ ๆ ทั้งภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ผู้กำกับยอดเยี่ยม และบทภาพยนตร์ยอดเยี่ยม จากเวทีตุ๊กตาทองและชมรมวิจารณ์บันเทิง

ในปี 2566 เป็นวาระครบรอบ 50 ปี เหตุการณ์ 14 ตุลา 2516 วงล้อแห่งประวัติศาสตร์ทำให้หนังเรื่องนี้เพิ่มพูนความหมายยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเชิญชวนให้ผู้ชมร่วมสมัยมองภาพสะท้อนการเมืองในปัจจุบันควบคู่ไปพร้อม ๆ กัน เนื่องจากนี่เป็นภาพยนตร์ “เล่าเรื่อง” หรือ feature film เรื่องเดียวที่ใช้เหตุการณ์ 14 ตุลา เป็นปฐมบทของพล็อต หนังจึงอยู่ในสถานะโดดเด่นในบรรดาหนังการเมือง และหนังชีวประวัติของไทย

หัวใจรณรงค์

The Adventure of Iron Pussy

ฟิล์ม 35 มม. / สี / เสียง / 90 นาที

วันออกฉาย 30 กันยายน 2546

บริษัทสร้าง Kick the Machine & G-Gate Production

ผู้อำนวยการสร้าง ปิยนันท์ จันทรถลุม, ปิรยา พรหมชาติ

ผู้กำกับ อภิชาติพงศ์ วีระเศรษฐกุล, ไมเคิล เชาวนาศัย

ผู้เขียนบท อภิชาติพงศ์ วีระเศรษฐกุล, ไมเคิล เชาวนาศัย

ผู้กำกับภาพ สุธะเชษฐ์ ทองมี

ผู้ลำดับภาพ ภาพทิว วิเศษวงศ์

ผู้กำกับศิลป์ เอกรัฐ หอมล่อ

ผู้ทำดนตรีประกอบ Animal Farm

ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย แพร พักตร์ใส

ผู้แสดง ไมเคิล เชาวนาศัย, กฤษดา สุโกศล แคลปป์, ดารุณี กฤตบุญญาลัย, จุฑารัตน์ อรรถากร, วารินทร์ สังเดว, ธีรวัฒน์ ทองจิตติ, เจนจิรา พงษ์พัศ, วจลา เก่าเนตรสุวรรณ, ดลยา ปอยงาม, สมจิตร ปอยงาม, จิรพร แก้วหมอ, สุวิจักขณ์ อังกรวานิชย์, สามารถ แสงเสียงม, ชาติชาย พันธุ์เจริญ, วาสนา ชื่นศรีวิโรจน์, นิคม แก้วระกา, ชาญุทธิ์ นะซอ, สมบัติ สันเบญหมัด, สิริยากร พุกกะเวช, กรุง ศรีวิไล

ภาพยนตร์ถึงกาลอวสานและเกิดใหม่เสมอ ทั้งในทางสุนทรียศาสตร์และทางความคิด หัวใจทรง หรือ *The Adventure Iron Pussy* เป็นภาพยนตร์ที่นำเอารูปแบบ ขนบ น้ำเสียง เทคนิค และความล้าสมัยของหนังไทยยุค 16 มม. ที่เชื่อกันว่าล้มตายและหมดยุคไปแล้ว กลับมาโลดแล่นบนจอได้อย่างไม่เชยอาย เป็นการเฉลิมฉลองเอกลักษณ์ของหนังไทยโบราณ และเป็นการล้อเล่นชวนหัวไปพร้อมกัน เป็นทั้งการระลึกถึงหนังเก่า และเป็นการสร้างอารมณ์ขันใหม่ให้ผู้ชมจากอีกยุคสมัยได้เข้าถึง ในขณะเดียวกันก็สะท้อนภาพสังคมและการเมืองของไทยในยุคหนึ่ง

หัวใจทรง เป็นหนังเพลงที่สร้างโดยผู้กำกับสองคน อภิชาติพงศ์ วีระเศรษฐกุล และ ไมเคิล เซาวานาคัย ตัวละคร ไอออน พุชชี เป็นตัวละครที่ไม่เคยสร้างขึ้นมาก่อนหน้านี้สำหรับงานศิลปะและหนังสั้นของเขา เป็นสายลับข้ามเพศที่คอยช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ (อาจเรียกได้ว่าเป็นภาพกลับของเจมส์ บอนด์) ในฉบับหนังยาว หัวใจทรง ไอออน พุชชี ได้รับการกิจสำคัญให้ตามสืบพฤติกรรมอันน่าสงสัยของมิสเตอร์เฮนรี่ หรือ อี๊ด (กฤษดา สุโกศล แคลปป์) นักธุรกิจต่างชาติที่เป็นคู่หมั้นของ มาตามปอมปาดอย (ดารณี กฤตบุญญาลัย) ไอออน พุชชีปลอมตัวเป็นสาวใช้ในคุกหาสน์เพื่อล้วงความลับเกี่ยวกับยาสะกดจิตที่อี๊ดกำลังพัฒนาเพื่อแผนการร้าย การกิจนี้ทำให้เธอได้ใกล้ชิดและมีใจให้ แทง (ธีรวัฒน์ ทองจิตติ) ลูกชายของมาตามปอมปาดอย ต่อมาครอบครัวของมาตามและอี๊ด ชวนไอออน พุชชีให้ร่วมเดินทางไปกับคณะล่าสัตว์ของเหล่าคนชั้นสูง หลังจากไอออน พุชชี ต้องผจญภัยกับเสือร้ายกลางป่า เกิดการเผชิญหน้าครั้งสำคัญที่ริมหน้าผาระหว่าง แทง อี๊ด มาตามปอมปาดอย และไอออน พุชชี เมื่อความจริงเกี่ยวกับตัวตนของสายลับเจ้าเสน่ห์ผู้นี้ถูกเปิดเผย และความดีต้องเอาชนะความชั่วร้ายได้อีกครั้ง

ในปีที่ หัวใจทรง ออกฉายในไทย ผู้กำกับอภิชาติพงศ์ กำลังมีชื่อเสียงในระดับนานาชาติในฐานะศิลปินภาพยนตร์จากหนังชวนงงอย่าง *ดอกฟ้าในมือมาร* และ *สุดเสน่หา* ในแง่หนึ่ง หัวใจทรง เป็นหนังของอภิชาติพงศ์ (ร่วมกับไมเคิล เซาวานาคัย) ที่เข้าถึงง่าย สนุก เต็มไปด้วยมุกตลกเพี้ยน ๆ และฉากร้องเพลง แต่ในขณะเดียวกัน หนังกลับเต็มไปด้วยความแยบยลในการชุดุ้ยอารยธรรมหนังไทยที่ยังมีชีวิต โดยการเลือกใช้สุนทรียศาสตร์แบบหนัง 16 มม. ทั้งภาษาภาพ การตัดต่อ การแสดงที่ตั้งใจให้ประดักประเดิด และการใช้

เทคนิคพากย์เสียงแบบหนังบูโรราณ ความเขยและความตรงไปตรงมาของหนังเกิดจากความตั้งใจสร้างองค์ประกอบดั้งเดิมขึ้นมาใหม่ให้เป็นทั้งการบูชาครูและการยั่วล้อไปพร้อม ๆ กัน นักวิจารณ์ต่างชาติมักอธิบายหนังเรื่องนี้ว่าเป็น spoof หรือหนังล้อเลียน ซึ่งถูกเพียงครึ่งเดียวเท่านั้น หรือไม่ก็อธิบายว่าเป็นหนัง camp (หนังที่สถาปนาความเขยและรสนิยมแบบ“ตลาด”) หรือหนัง post-modern เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงมิติทางภาพยนตร์อันหลากหลายที่ หัวใจทรงง ทำให้คนดูและนักวิจารณ์ได้ครุ่นคิดระหว่างที่หัวเราะไปกับเนื้อเรื่อง

นอกจากนี้ สภาวะข้ามเพศของไอออน พุซซี่ ยังทำให้หนังมาก่อนกาลในหลาย ๆแง่มุม ตัวละครนี้เป็นทั้งการใช้อารมณ์ขันเพื่อต่อต้านคติความเชื่อและกฎเกณฑ์เรื่องเพศสภาพ และเป็นการย้อนเกล็ดชนบทหนังซูเปอร์ฮีโร่ หรือหนังสไปย หรือหนังนักสืบ ที่มักยึดถือแก่นกลางทางอารมณ์และศีลธรรมจากฝั่งเพศชาย และผลักตัวละครอื่น ๆ ไปเป็นเพียงไม้ประดับ

หัวใจทรงง มักถูกนิยามว่าเป็นหนัง cult ของอภิปาติพงศ์ แรกเริ่มนั้นภาพยนตร์ถ่ายทำด้วยระบบดิจิทัล เพื่อเป็นภาพยนตร์ที่ลงขายแผ่นแบบ telemovie และไม่ได้วางแผนจะออกฉายในโรงภาพยนตร์ แต่ด้วยชื่อเสียงของอภิปาติพงศ์และคุณสมบัติเฉพาะของหนังเรื่องนี้ ทำให้ได้รับเชิญไปฉายในเทศกาลภาพยนตร์นานาชาติ ทั้งเทศกาลภาพยนตร์โตเกียว เทศกาลภาพยนตร์เบอร์ลิน และเทศกาลภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศมากมาย รวมทั้งได้ลงโรงฉายในประเทศแบบจำกัดโรง จึงมีการพิมพ์เป็นฟิล์ม 35 มม. ขึ้นเป็นพิเศษ เพื่อนำไปจัดฉาย ก่อนที่จะผลิตแผ่นขาย โดยฟิล์มต้นฉบับนั้นได้รับการเก็บรักษาไว้ที่หอภาพยนตร์ และแม้ว่า หัวใจทรงง อาจจะไม่ใช่งานที่ได้รับรางวัลหรือถูกจัดอันดับขึ้นหิ้ง แต่หนังก็เป็นบทพิสูจน์ความสามารถของอภิปาติพงศ์และไม่เคिलในการขยายขอบเขตภาพยนตร์ไทยอย่างเป็นเอกลักษณ์

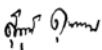

ประกาศหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)
เรื่อง ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งคณะกรรมการได้ประชุมเพื่อพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ที่มีคุณค่าและความสำคัญด้าน ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปะ จากบรรดารายชื่อภาพยนตร์หลายร้อยเรื่องที่เจ้าหน้าที่หอภาพยนตร์ได้คัดกรองนำเสนอ ซึ่งที่สุดคณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้ขึ้นทะเบียนภาพยนตร์จำนวน ๒๕ เรื่อง เป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ประเดิมเป็นปีแรก ซึ่งมีรายชื่อตามลำดับอักษรดังนี้

๑. การต่อสู้ของกรรมกรหญิงโรงงานฮาร่า (พ.ศ. ๒๕๑๘)
๒. คล้องช้าง (พ.ศ. ๒๔๘๑)
๓. ทองปาน (พ.ศ. ๒๕๒๐)
๔. ทวิภพ (พ.ศ. ๒๕๔๘)
๕. โทณ (พ.ศ. ๒๕๑๓)
๖. นั้วเพชร (พ.ศ. ๒๕๐๓)
๗. น้ำท่วมกรุงเทพ (พ.ศ. ๒๔๘๕)
๘. บันทึกเหตุการณ์ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ (พ.ศ. ๒๕๑๙)
๙. ผิดองเหลืออง (พ.ศ. ๒๕๑๕)
๑๐. ผีเสื้อและดอกไม้ (พ.ศ. ๒๕๒๘)
๑๑. แผลเก่า (พ.ศ. ๒๕๒๐)
๑๒. พระเจ้ากรุงสยาม เสด็จมาถึงกรุงเบิร์น (พ.ศ. ๒๔๙๐)
๑๓. พระเจ้าช้างเผือก (พ.ศ. ๒๔๘๕)
๑๔. พระราชพิธีเฉลิมพระนครและพระราชวงศ์จักรี อันสถาปนามา ๑๕๐ ปี (พ.ศ. ๒๔๗๕)
๑๕. พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. ๒๔๖๘)
๑๖. ไฟเย็น (พ.ศ. ๒๕๐๘)
๑๗. ภาพยนตร์ข่าวเหตุการณ์เสียชีวิต มิตร ชัยบัญชา (พ.ศ. ๒๕๑๓)
๑๘. มนต์รักลูกทุ่ง (พ.ศ. ๒๕๑๓)
๑๙. รัฐประหาร ๒๔๙๐ (พ.ศ. ๒๔๙๐)
๒๐. โรงแรมนก (พ.ศ. ๒๕๐๐)
๒๑. ลุงบุญมีระลึกชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๓)
๒๒. ลูกอีสาน (พ.ศ. ๒๕๒๕)
๒๓. สุดสาคร (พ.ศ. ๒๕๒๒)
๒๔. อนุทินวีรชน ๑๔ ตุลา (พ.ศ. ๒๕๑๗)
๒๕. ! (อัคเจย์) (พ.ศ. ๒๕๒๐)

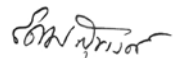
ประกาศ ณ วันอังคารที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

(นางสุกมล คุณปลื้ม)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
ผู้รับรอง

(นายกัตตินา ฉัตรกุล ณ อยุธยา)
ประธานคณะกรรมการพิจารณา
ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔

(นายโตม สุวงศ์)
ผู้อำนวยการ หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)
พยาน

ประกาศหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)
เรื่อง ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาตัดสินขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งคณะกรรมการได้ประชุมเพื่อพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ที่มีคุณค่าและความสำคัญด้าน ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปะ จากบรรดารางวัลชื่อภาพยนตร์หลายเรื่องที่ได้เข้าหาที่หอภาพยนตร์ได้คัดกรองนำเสนอ ซึ่งที่สุดคณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้ขึ้นทะเบียนภาพยนตร์จำนวน ๒๕ เรื่อง เป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นปีที่ ๒ ซึ่งมีรายชื่อตามลำดับที่สร้างดังนี้

๑. โชคสองชั้น (๒๔๗๐)	๑๓. บันทึกรักของพิมพ์ฉวี (๒๕๐๕)
๒. ชีวิตก่อน ๒๔๗๕ (๒๔๗๓)	๑๔. เงิน เงิน เงิน (๒๕๐๘)
๓. แห่งรัฐธรรมนูญ (๒๔๗๖)	๑๕. เสน่ห์บางกอก (๒๕๐๙)
๔. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
เสด็จนิวัตพระนคร พ.ศ. ๒๔๘๑ (๒๔๘๑)	๑๖. (พยาธิจิตต์) GNATHOSTOMA SPINGERUM AND
GNATHOSTOMIASIS IN THAILAND (๒๕๑๐)
๕. การสวนสนามของกองกำลังเสรีไทย (๒๔๘๗)	๑๗. ยิงเป้านักโทษค่ายเสตติค (๒๕๑๐)
๖. ที่งระเบิดกรุงเทพในสงครามโลกครั้งที่ ๒ (๒๔๘๗)	๑๘. อินทรีทอง (๒๕๑๓)
๗. เหตุมหัศจรรย์ (๒๔๙๘)	๑๙. คาโกลาเมะในสวนโมกข์ (๒๕๑๕)
๘. สวรรค์มืด (๒๕๐๑)	๒๐. หนุมานพบ ๗ ยอดมนุษย์ (๒๕๑๗)
๙. แม่เฒ่าพระยาลง (๒๕๐๒)	๒๑. ทองทุน โคกโพ ราษฎร์เต็มขั้น (๒๕๒๐)
๑๐. การขมขวยชิงแหม่มเย็นโลกระหว่าง
โผน กิ่งเพชร-ปาลศาล เปเรส พ.ศ. ๒๕๐๓
เวทีมวยลุมพินี กรุงเทพฯ (๒๕๐๓)	๒๒. ครูบ้านนอก (๒๕๒๑)
๑๑. มือโจร (๒๕๐๔)	๒๓. เมืองในหมอก (๒๕๒๑)
๑๒. เรือนแพ (๒๕๐๔)	๒๔. คนจร ภาส (๒๕๒๒)
	๒๕. สวรรค์บ้านนา (๒๕๕๒)

รายชื่อคณะกรรมการพิจารณาตัดสินภาพยนตร์ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ครั้งที่ ๒

๑. นายศักดิ์นา ฉัตรกุล ณ อยุธยา (ประธานกรรมการ)
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)	๒. นายปรารถนา ทุ่น (กรรมการ)
นักเขียน, นักวิจารณ์ภาพยนตร์, ผู้กำกับภาพยนตร์	๓. นายชัชสิทธิ์ บุญเกียรติ (กรรมการ)
นักวิชาการอิสระ (พิธีกรและผู้ดำเนินรายการ)
๔. นางจิตา ผลิตลการพิมพ์ (กรรมการ)
นักวิจารณ์ภาพยนตร์, บรรณาธิการนิตยสาร นีโอส์ดีย์	๕. นายวิศิษฐ์ ศาสนเที่ยง (กรรมการ)
ผู้กำกับภาพยนตร์	๖. นายสันติชัย โชติรสเศรณี (กรรมการและเลขานุการ)
ผู้อำนวยการ หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

ประกาศ ณ วันพฤหัสบดีที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(นางสุกมล คุณปลื้ม)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
ผู้รับรอง

(นายศักดิ์นา ฉัตรกุล ณ อยุธยา)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาตัดสิน
ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕

ประกาศหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) เรื่อง ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาตัดสินขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งคณะกรรมการได้ประชุมเพื่อพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ที่มีคุณค่าและความสำคัญด้าน ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปะ จากบรรดารางวัลชื่อภาพยนตร์หลายร้อยเรื่องที่เข้าหน้าที่หอภาพยนตร์ได้คัดกรองนำเสนอ ซึ่งที่สุดคณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้ขึ้นทะเบียนภาพยนตร์จำนวน ๒๕ เรื่อง เป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นปีที่ ๓ ซึ่งมีรายชื่อตามลำดับที่ที่สร้างดังนี้

๑. VISIT OF THE PRINCE OF SIAM (1901)	๑๔. ผู้ชนะสิบทิศ (๒๕๐๙ - ๒๕๓๐)
๒. ช้าง (Chang: A Drama of the Wilderness) (๒๔๗๐)	๑๕. เขาชิงกานต์ (๒๕๑๖)
๓. แหวนวิเศษ (๒๔๗๒)	๑๖. [ไบรอนจูบกับภรรยา] (๒๕๑๖)
๔. เสตังทองพระเนตรมอญรำมี ปากัด (๒๔๗๓)	๑๗. วัยอลวน (๒๕๑๓)
๕. [พระราชพิธีโล้ชิงช้า] (๒๔๗๔)	๑๘. คนภูเขา (๒๕๒๒)
๖. การรับเรือตอร์ปิโด (๒๔๗๘)	๑๙. น้ำพุ (๒๕๒๗)
๗. [รวมไทย] (๒๔๘๔)	๒๐. บุญชูผู้น่ารัก (๒๕๓๑)
๘. ทราชม่าเป็นแก้ว (๒๔๙๓ - ๒๔๙๔)	๒๑. ปุปป (๒๕๓๓)
๙. [อาจารย์ศิลป์ พีระศรี] (๒๔๙๔)	๒๒. 2499 อันธพาลครองเมือง (๒๕๔๐)
๑๐. กรุงเทพมหานครของเรา (๒๕๐๐)	๒๓. พัทธลายใจ (๒๕๔๓)
๑๑. โฆษณาซีมิงบริบูรณ์บาร์ม ชุตินท์ต่อพ่อเขาพาไปดูหมี่ (๒๕๐๕)	๒๔. โหมโรง (๒๕๔๗)
๑๒. หลุมศพที่ลือชื่อ (๒๕๐๕)	๒๕. มหา'ลัยเหมืองแร่ (๒๕๔๘)
๑๓. เพชรตัดเพชร (๒๕๐๙)	

รายชื่อคณะกรรมการพิจารณาตัดสินภาพยนตร์ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ครั้งที่ ๓

๑. นายศักดิ์นา นัตรกุล ณ อยุธยา (ประธานกรรมการ)
กรรมการบริหารหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)	๒. รศ.ดร.ชัยวัฒน์ คุประตกุล (กรรมการ)
นักวิทยาศาสตร์	๓. ศ.ดร.ธนศ อภรณ์สุวรรณ (กรรมการ)
นักประวัติศาสตร์	
๔. นายอัศศิริ ธรรมโชติ (กรรมการ)
นักเขียน	๕. นายประวิทย์ แต่งอักษร (กรรมการ)
นักวิจารณ์ภาพยนตร์ นักเขียน	๖. นายพันธุวิทย์ ทองสังข์ (กรรมการ)
ผู้กำกับภาพยนตร์	๗. มานัสศักดิ์ ดอกไม้ (กรรมการ)
นักวิชาการภาพยนตร์

ประกาศ ณ วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายสุระ เศรษฐ์)

ผู้อำนวยการคณะกรรมการพิจารณาขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ

ผู้รับรอง

(นายศักดิ์นา นัตรกุล ณ อยุธยา)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ

ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖

ประกาศหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)
เรื่อง ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗

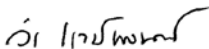
หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งคณะกรรมการได้ประชุมเพื่อพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ที่มีคุณค่าและความสำคัญด้าน ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปะ จากบรรดารางวัลชื่อภาพยนตร์หลายร้อยเรื่องที่เจ้าหน้าที่หอภาพยนตร์ได้คัดกรองนำเสนอ ซึ่งที่สุดคณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้ขึ้นทะเบียนภาพยนตร์จำนวน ๒๕ เรื่อง เป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นปีที่ ๔ ซึ่งมีรายชื่อตามลำดับปีที่สร้างดังนี้

๑. [ร.๕ เสด็จประพาสกรุงศรีอยุธยา] (๒๔๔๐)	๑๔. รักริษยา (๒๕๐๐)
๒. [Siamese Society] (๒๔๖๓)	๑๕. [หาบข้าว หาบข้าว สีขาว แต่งงานภาคใต้] (๒๕๑๑ - ๒๕๑๒)
๓. เสด็จอินโชน พ.ศ. ๒๔๗๓	๑๖. ตลาดพรมจารีย์ (๒๕๑๖)
๔. Sound Patch Work (๒๔๗๓)	๑๗. ลำเพ็ง (๒๕๒๔)
๕. [ปัดดาโนปิต] (๒๔๗๔)	๑๘. คนทรงเจ้า (๒๕๒๒)
๖. ข้าวกำมือเดียว (๒๔๘๓)	๑๙. คนเลี้ยงช้าง (๒๕๓๓)
๗. พรายตะเคียน (๒๔๘๓)	๒๐. กลิ้งไว้ก่อนพ่อสอนไว้ (๒๕๓๔)
๘. งานวันชาติ นายพลศรีหลวงพิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี
ณ ท่าเทียบ วิสุมภูหลวง (๒๔๘๔)	๒๑. กาลครั้งหนึ่งเมื่อเช้านี้ (๒๕๓๗)
๙. พี่ชาย (๒๔๙๔)	๒๒. นางนก (๒๕๔๒)
๑๐. [จำเริญ - จิมมี่] (๒๔๙๗)	๒๓. ดอกฟ้าในมือมาร (๒๕๔๓)
๑๑. สันติ - วีณา (๒๔๙๗)	๒๔. มนต์รักทรานซิสเตอร์ (๒๕๔๔)
๑๒. ข้าวฟ่างดินสาย (๒๔๙๘)	๒๕. แผ่นดิน (๒๕๔๖)
๑๓. เศรษฐีอนาถา (๒๔๙๙)	

รายชื่อคณะกรรมการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ครั้งที่ ๔

๑. นายศักดิ์นา ฉัตรกุล ณ อยุธยา (ประธานกรรมการ)
กรรมการบริหารหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)	๒. นายกิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน (กรรมการ)
นักวิจารณ์ภาพยนตร์	๓. ศศ.สุวรรณา เกื้อไกรเพชร (กรรมการ)
นักวิชาการอิสระ
๔. นายพิชัยวัฒน์ แสงระพาพะ (กรรมการ)
นักวิชาการภาพยนตร์	๕. นายวิภากร บุรพาตะ (กรรมการ)
นักเขียน	๖. นายบรรจง ปิฎกนกุล (กรรมการ)
ผู้กำกับภาพยนตร์

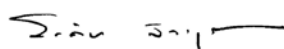
ประกาศ ณ วันเสาร์ที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

(นายวิระ โจน์พจนรัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

ผู้รับรอง

(นายศักดิ์นา ฉัตรกุล ณ อยุธยา)

ประธานคณะกรรมการพิจารณา

เพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗

ประกาศหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)
เรื่อง ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๘

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งคณะกรรมการได้ประชุมเพื่อพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ที่มีคุณค่าและความสำคัญด้าน ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปะ จากบรรดารายชื่อภาพยนตร์หลายร้อยเรื่องที่เจ้าหน้าที่หอภาพยนตร์ได้คัดกรองนำเสนอ ซึ่งที่สุดคณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้ขึ้นทะเบียนภาพยนตร์จำนวน ๒๕ เรื่อง เป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นปีที่ ๕ ซึ่งมีรายชื่อตามลำดับที่สร้างดังนี้

๑. [ภารกิจทหารอาสาสยามในสงครามโลกครั้งที่ ๑] [๒๔๖๑]	๑๔. เงาะป่า (๒๕๒๓)
๒. [เด็กชนสมัย ร.๗] [๒๔๗๐-๒๔๗๕]	๑๕. ประชาชนนอก (๒๕๒๔)
๓. หันท้ายรถสิงห์ (๒๔๙๓)	๑๖. เพื่อน-แพง (๒๕๒๖)
๔. [ทหารไทยไปเกาหลี] [๒๔๙๔-๒๔๙๕]	๑๗. ตัวแสบ (๒๕๓๐)
๕. มรดกพระจอมเกล้า (๒๔๙๗)	๑๘. บ้านผีปอบ ๒ (๒๕๓๓)
๖. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออกผนวช [๒๔๙๙]	๑๙. เรื่องตลก ๕๑ (๒๕๔๒)
๗. โฆษณาพระเครื่องฉลอง ๒๕ ทศวรรษ [๒๕๐๐]	๒๐. บารงะจัน (๒๕๔๓)
๘. ทะไมโนไพร (๒๕๐๖)	๒๑. สุริโยไท (๒๕๔๔)
๙. ยุทธนา - ศิวิธ (๒๕๐๖)	๒๒. ๑๕ คำ เดือน ๑๑ (๒๕๔๕)
๑๐. การปฏิบัติหน้าที่เพื่อประเทศชาติในตำแหน่งหัวหน้ารัฐบาล
และผู้นำทางทหารจนถึงสิ้นป่วยและอสัญกรรมของ
ทนาย จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ [๒๕๐๖]	๒๓. องค์บาก (๒๕๔๖)
๑๑. สายเลือดเดียวกัน [๒๕๐๙-๒๕๑๑]	๒๔. ซัดเตอร์ กคดีวิญญาน (๒๕๔๗)
๑๒. ฐี่ (๒๕๑๕)	๒๕. รักแห่งสยาม (๒๕๕๐)
๑๓. วิัยตกรร (๒๕๒๑)	

รายชื่อคณะกรรมการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ครั้งที่ ๕

๑. นายศักดิ์นา ถักรกุล ณ ออยุธยา (ประธานกรรมการ)
กรรมการบริหารหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)	๒. นายเจนก นาวิกมูล (กรรมการ)
นักประวัติศาสตร์และนักเขียน	๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกษม เพ็ญภิรักษ์ (กรรมการ)
นักวิชาการด้านปรัชญา
๔. พลเอก บัญชร ชวาลศิลป์ (กรรมการ)
นักเขียน	๕. นายมนอธรรม เทียมเทียบรัตน์ (กรรมการ)
นักวิจารณ์ภาพยนตร์	๖. นายอดิศักดิ์ ภัทรเดชไพศาล (กรรมการ)
นักเขียนและนักดนตรี
๗. นายดวงฤทธิ์ นวนาค (กรรมการ)
สถาปนิก	๘. นางกฤติยา กาวังค์ (กรรมการ)
ภัณฑารักษ์	๙. นายศุภวัฒน์ จงศิริ (กรรมการ)
ผู้กำกับภาพยนตร์

ประกาศ ณ วันอาทิตย์ที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

(นายวิระ โรจน์พจนรัตน์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
ผู้รับรอง

(นายศักดิ์นา ถักรกุล ณ ออยุธยา)
ประธานคณะกรรมการพิจารณา
เพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ประกาศหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)
เรื่อง ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งคณะกรรมการได้ประชุมเพื่อพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ที่มีคุณค่าและความสำคัญด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปะ จากบรรดารางวัลภาพยนตร์หลายร้อยเรื่องซึ่งเจ้าหน้าที่หอภาพยนตร์ได้คัดกรองนำเสนอ ซึ่งที่สุดคณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้ขึ้นทะเบียนภาพยนตร์จำนวน ๒๕ เรื่อง เป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งมีรายชื่อตามลำดับที่สร้างดังนี้

๑. รวีใหม่ทางทะเล เรือดำน้ำ แห่งราชวงศ์สยาม
กิจวัตรของทหารเรือดำน้ำไทยในญี่ปุ่น
(พิชิตพลเรือนรุ่งเรืองเสดใส) [๒๔๗๙-๒๔๘๐]
๒. [พระองค์เจ้าพี่นางเธอฯ ภาณุเดชแห่งกรุง ณ ถนนราชดำเนิน] (๒๔๘๐)
๓. เสด็จประพาสภาคใต้ (๒๕๐๒)
๔. พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ พ.ศ. ๒๕๐๓ (๒๕๐๓)
๕. แพรดำ (๒๕๐๔)
๖. [การเดินทางของประชาชน นักเรียน กรมเจ้าพระวิหารในจังหวัดนราธิวาส]
(๒๕๐๕)
๗. ไม่วีก (๒๕๐๕)
๘. พัฒนาการ (๒๕๐๖)
๙. เพลงหย่อย (๒๕๐๗)
๑๐. MISS UNIVERSE BEAUTY PAGEANT (๒๕๐๘)
๑๑. [พิธีลงนามและคำประกาศในแถลงการณ์ร่วม
การก่อตั้งสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้] (๒๕๑๐)
๑๒. มิดนเก้ผู้กลับมา (๒๕๑๒)
๑๓. จาริกานุสรณ์ (๒๕๑๔)
๑๔. เทพธิดาโรงแรม (๒๕๑๗)
๑๕. [นิราศกรรมกร จำเลยคดี ๖ ตุลา] (๒๕๑๑)
๑๖. คนกลางแดด (๒๕๒๒)
๑๗. ไม่แดง (๒๕๒๒)
๑๘. สะพานรักสารสิน (๒๕๓๐)
๑๙. สตรีเหล็ก (๒๕๓๓)
๒๐. สุดเสน่หา (๒๕๓๖)
๒๑. นามนคร (๒๕๔๗)
๒๒. FINAL SCORE
365 วัน-ตามติดชีวิตเด็กเอ็นท์ (๒๕๕๐)
๒๓. MARY IS HAPPY, MARY IS HAPPY. (๒๕๕๖)
๒๔. รังพิกุล (๒๕๕๗)
๒๕. เพลงของข้าว (๒๕๕๘)

รายชื่อคณะกรรมการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙

๑. นายศักดิ์นา อัครกุล ณ อุทยาน (ประธานกรรมการ)
กรรมการบริหารหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)	๒. นายสุทธากร สันติวัชร (กรรมการ)
นักวิจารณ์ภาพยนตร์	๓. นางมนทกานติ รัชสิพรหมณกุล (กรรมการ)
บรรณธิการ
๔. นายอรรถ บุญนาท (กรรมการ)
นักเขียน นักแปล	๕. นายตวัน อันทะกุล (กรรมการ)
นักประพันธ์ดนตรี	๖. นางวิมล ไม้เหืองทอง (กรรมการ)
นักเขียนบทละคร
		๗. นายสมเกียรติ วิฑูรนาท (กรรมการ)
ผู้กำกับภาพยนตร์

ประกาศ ณ วันอังคารที่ ๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(นายวิริยะ ไรจน์รัตน)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
ผู้รับรอง

(นายศักดิ์นา อัครกุล ณ อุทยาน)
ประธานคณะกรรมการพิจารณาเพื่อ
ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙

ประกาศหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)
เรื่อง ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งคณะกรรมการได้ประชุมเพื่อพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ที่มีคุณค่าและความสำคัญด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปะ จากบรรดารายชื่อภาพยนตร์หลายร้อยเรื่องที่เจ้าหน้าที่หอภาพยนตร์ได้คัดกรองนำเสนอสู่ ซึ่งที่สุดคณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้ขึ้นทะเบียนภาพยนตร์จำนวน ๑๕ เรื่อง เป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งมีรายชื่อตามลำดับปีที่สร้างดังนี้

๑. พระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ๒๔๖๙ (๒๔๖๙)	๗. กองพันจางอากี (๒๕๑๐)
๒. การเดินทางกลับจากประเทศญี่ปุ่นของคณะทูตไทยในการไปเจรจา
ตกลงการเรียกร้องดินแดนคืนจากรัฐบาล อิน-จีน ของฝรั่งเศส
ถึงกรุงเทพพระมหานคร (๒๔๘๔)	๘. ชุมแพ (๒๕๑๙)
๓. ทะเลรัก (๒๔๙๖)	๙. เพลงรักเพื่อเธอ (๒๕๒๑)
๔. พิธีเปิดป้าย พรรคเสรีมนังคศิลา ๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๙ (๒๔๙๙)	๑๐. บ้านทรายทอง (๒๕๒๓)
๕. ไทยโถมูร (๒๕๐๗)	๑๑. หลวงตา (๒๕๒๓)
๖. ศึกษาพระจันทร์ (๒๕๐๙)	๑๒. มือปืน (๒๕๒๖)
	๑๓. ข้างหลังภาพ (๒๕๒๘)
	๑๔. ฉลุย (๒๕๓๐)
	๑๕. แกรงแลนด์ (๒๕๔๔)

รายชื่อคณะกรรมการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐

๑. นายศักดิ์นา ฉัตรกุล ณ อยุธยา (ประธานกรรมการ)
กรรมการบริหารหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)	๒. นายพิชญ์ นิลกิตติ (กรรมการ)
สื่อมวลชน	๓. นายสกุล บุญยพัทธ์ (กรรมการ)
นักวิชาการ
๔. นายศรัณย์ ทองปาน (กรรมการ)
นักเขียนบท	๕. นางฤทัยวรรณ วงศ์สิริสวัสดิ์ (กรรมการ)
ผู้กำกับการแสดง	๖. นางสาวอินทิรา เจริญปุระ (กรรมการ)
นักแสดง

ประกาศ ณ วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายพงศ์ศักดิ์ สมนันต์)
ผู้อำนวยการบริหารหอภาพยนตร์
ผู้รับรอง

(นายศักดิ์นา ฉัตรกุล ณ อยุธยา)
ประธานคณะกรรมการพิจารณาเพื่อ
ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐

ประกาศหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

เรื่อง ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑

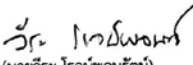
หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งคณะกรรมการได้ประชุมเพื่อพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ที่มีคุณค่าและความสำคัญด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปะ จากบรรดารางวัลชื่อภาพยนตร์หลายร้อยเรื่องที่เจ้าหน้าที่หอภาพยนตร์ได้คัดกรองนำเสนอ ซึ่งที่สุดคณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้ขึ้นทะเบียนภาพยนตร์จำนวน ๒๐ เรื่อง เป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีรายชื่อตามลำดับนี้ดังนี้

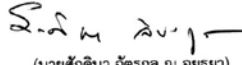
๑. [งานพระบรมศพพระพุทธเจ้าหลวง] (๒๔๕๓)	๑๑. มนต์รักแม่น้ำมูล (๒๕๒๐)
๒. [การถ่ายภาพยนตร์เสียงในฟิล์มครั้งแรกในสยาม] (๒๔๗๒)	๑๒. เมียหลวง (๒๕๒๑)
๓. [แข่งขันกอล์ฟ ๒๔๗๔] (๒๔๗๔)	๑๓. เลือดสุพรรณ (๒๕๒๒)
๔. ขนเปื้อนของอาภาง (๒๔๙๖)	๑๔. รุ่งอรุณวันใหม่ในป่า (๒๕๒๓)
๕. หนุมานเผชิญภัยครั้งใหม่ (๒๕๐๐)	๑๕. แก้ว (๒๕๒๓)
๖. [ภาพยนตร์โฆษณาสี่สี] (๒๕๐๒)	๑๖. อนึ่ง คิดถึงพอสังเขป (๒๕๓๕)
๗. งานศพนายอึ้งซิมผ่าย ถาวรอย่างวงศ์ (๒๕๑๒)	๑๗. กล้อง (๒๕๔๑)
๘. ไช้ยุย (๒๕๑๔)	๑๘. สัตว์ประหลาด ! (๒๕๔๗)
๙. พิธีพระราชทานเพลิงศพวีรชนผู้เสียชีวิต
ณ บริเวณท้องสนามหลวง ๑๓-๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๗ (๒๕๑๗)	๑๙. ก้านกล้วย (๒๕๔๔)
๑๐. เพื่อนรัก (๒๕๒๐)	๒๐. ฉลาดเกมส์โกง (๒๕๖๐)

รายชื่อคณะกรรมการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑

๑. นายศักดิ์นา ฉัตรกุล ณ อยุธยา (ประธานกรรมการ)
กรรมการบริหารหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)	๒. ดร. นิตยา กาญจนวรรณ
ราชบัณฑิต ประจำทวีปวรรณศิลป์	๓. ร.ศ. อรุณภา ยุทธวงศ์
นักวิชาการ, อดีตนักกีฬา	๔. นายปัญญา ไตรสุริยธรรม
บรรณาธิการ, นักเขียน
๕. นายพหิต พัฒนาศุบุตร
นักวิชาการอิสระ	๖. นายก้อง กุฑมณี
สื่อมวลชน	๗. นายอัษฎกร สาคริก
นักดนตรี	๘. นายอนาถ ธีรสกุล
บรรณาธิการ, นักเขียน

ประกาศ ณ วันที่สิบสี่ที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

(นายวิระ โรจน์พจน์รัตน์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
ผู้รับรอง

(นายศักดิ์นา ฉัตรกุล ณ อยุธยา)
ประธานคณะกรรมการพิจารณาเพื่อ
ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ประกาศหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

เรื่อง ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ครั้งที่ ๙ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งคณะกรรมการได้ประชุมเพื่อพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ที่มีคุณค่าและความสำคัญด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปะ จากบรรดารายชื่อภาพยนตร์หลายร้อยเรื่องที่เจ้าหน้าที่หอภาพยนตร์ได้คัดกรองนำเสนอ ซึ่งที่สุดคณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้ขึ้นทะเบียนภาพยนตร์จำนวน ๑๕ เรื่อง เป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีรายชื่อตามลำดับปีที่สร้างดังนี้

๑. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ เลียบมณฑลฝ่ายเหนือ
พ.ศ. ๒๔๖๔ (๒๔๖๔)	๑๐. "ฟ้าเมืองไทย" ฉลองขึ้นปีที่ 8 พฤษภาคม 19 (๒๕๑๙)
๒. [การเสด็จเลียบเมืองเหนือ ROYAL TOUR IN NORTHERN SIAM]
(ส่วนที่ไม่ได้ใช้) (๒๔๗๐)	๑๑. ลูกบ้าเหียวล่าสุด CRAZY ME (๒๕๓๖)
๓. ชมสยาม SEE SIAM (ไม่สมบูรณ์) (๒๔๗๓)	๑๒. ฟิน บ้า คาราโอเกะ FUN BAR KARAOKE (๒๕๔๐)
๔. เลือดชวาวนา (เศษที่เหลืออยู่) (๒๔๗๙)	๑๓. พี่มาก..พระโขนง PEE MAK (๒๕๕๖)
๕. บิดทองหลังพระ (เศษที่เหลืออยู่) (๒๔๘๒)	๑๔. อาบัติ KARMA (๒๕๕๘)
๖. เกเหยเป็นเหตุ (๒๔๘๗)	๑๕. INSECTS IN THE BACKYARD
แมลงรักในสวนหลังบ้าน (๒๕๖๐)
๗. BANGKOK METROPOLITAN BUSES AND TRUCKS (๒๕๐๑)	
๘. มวยไทย (๒๕๐๖)	
๙. นางสาวโพรตง (๒๕๐๘)	

รายชื่อคณะกรรมการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒

๑. นายกิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน (ประธานกรรมการ)
ที่ปรึกษากิจการการบริหารหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)	๒. นางนิธินันท์ ยอดแสงรัตน์
สื่อมวลชน	๓. นายพรชัย วิริยะประภานนท์
นักวิจารณ์ภาพยนตร์
๔. นางสาวโยกิด หวังวิวัฒนา
นักทรัพยากรวิทยุ	๕. ดร. อธิดา หาญวงศ์
นักวิชาการด้านประวัติศาสตร์	

ประกาศ ณ วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายอิทธิพล คุณปลื้ม)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
ผู้รับรอง

(นายกิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน)
ประธานคณะกรรมการพิจารณาเพื่อ
ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ประกาศหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

เรื่อง ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ครั้งที่ ๑๐ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งคณะกรรมการได้ประชุมเพื่อพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ที่มีคุณค่าและความสำคัญด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปะ จากบรรดารางวัลชื่อภาพยนตร์หลายร้อยเรื่องที่เจ้าหน้าที่หอภาพยนตร์ได้คัดกรองนำเสนอ ซึ่งที่สุดคณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้ขึ้นทะเบียนภาพยนตร์จำนวน ๑๐ เรื่อง เป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นปีที่ ๑๐ ซึ่งมีรายชื่อตามลำดับที่สร้างดังนี้

๑. VISIT OF SIAMESE BOY SCOUT TO JAPAN (๒๔๗๒)
๒. คำสั่งคำสาป (ฉบับฟิล์ม ๑๖ มม. [๒๔๙๔], ฉบับฟิล์ม ๓๕ มม. [๒๔๙๗])
๓. [ภาพยนตร์บริการข่าวสารไทย] (๒๔๙๗)
๔. [เบื้องหลังหนังไทย เหนือเกล้า] (๒๕๑๐)
๕. อีแตน (๒๕๑๑)
๖. [ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ เวียนจีน] (๒๕๑๘)
๗. วัยระเรีง (๒๕๒๗)
๘. ผู้หญิงคนนั้นชื่อบุรุษ (๒๕๒๘)
๙. ช่างมัน...ฉันไม่แคร์ (๒๕๒๙)
๑๐. เวลาในขวดแก้ว (๒๕๓๔)

รายชื่อคณะกรรมการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓

๑. นายกิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน (ประธานคณะกรรมการ)
ที่ปรึกษาราชการบริหารหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)	๒. ศาสตราจารย์พิเศษทององ จันทรางศุ
นักประวัติศาสตร์	๓. ดร. วิภาดา พรหมบุญทอง
นักวิชาการด้านภาพยนตร์และวัฒนธรรมศึกษา
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุคนธ์ วิสุทธลักษณ์
นักวิชาการด้านภาพยนตร์ศึกษา	๕. นายภาณุ บุรุษรัตนพันธุ์
นักเขียน สื่อมวลชน	๖. นางสาวสุภัทรา ภูมิประภาส
นักเขียน นักแปล
		๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุรพงษ์ รักษาสมัย
ผู้กำกับภาพยนตร์

ประกาศ ณ วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

(นายปรเมษฐ์ จมพิเชษฐ์)

ผู้แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
ผู้รับรอง

(นายกิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาเพื่อ

ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓

ประกาศหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

เรื่อง ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ครั้งที่ ๑๑ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๓๘ ท่าน ซึ่งคณะกรรมการได้พิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ที่มีคุณค่าและความสำคัญ ด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปะ จากบรรดารายชื่อภาพยนตร์หลายร้อยเรื่องที่เจ้าหน้าที่หอภาพยนตร์ได้คัดกรอง นำเสนอ ซึ่งที่สุดคณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้ขึ้นทะเบียนภาพยนตร์จำนวน ๑๑ เรื่อง เป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นปีที่ ๑๑ ซึ่งมีรายชื่อตามลำดับที่สร้างดังนี้

๑. [โสกันต์พระองค์เจ้าจิรศักดิ์สุประภาต] (๒๔๗๑)
๒. หัวรักเหวลึก (๒๔๙๘)
๓. คำปราศรัยในวันครบรอบปีที่ ๒ แห่งการปฏิวัติ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๓ (ไม่สมบูรณ์) (๒๕๐๓)
๔. สุริยันต์ส่องทน (๒๕๐๔)
๕. นิสิตพัฒนา (ไม่สมบูรณ์) (๒๕๐๕)
๖. โฆษณาเพียว (๒๕๐๖-๒๕๐๘)
๗. การเดินทางอันแสนไกล (๒๕๑๒)
๘. ทอง (๒๕๑๖)
๙. วิมานดารา (๒๕๑๗)
๑๐. สาย สี่มา นักสู้สามัญชน (๒๕๒๔)
๑๑. Goal Club เกมล้มโต๊ะ (๒๕๔๔)

ประกาศ ณ วันจันทร์ที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(นายอิทธิพล คุณปลื้ม)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

ผู้รับรอง

ประกาศหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)
เรื่อง ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ครั้งที่ ๑๒ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๓๕ ท่าน ซึ่งคณะกรรมการได้พิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ที่มีคุณค่าและความสำคัญ ด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปะ จากบรรดารางวัลภาพยนตร์หลายร้อยเรื่องที่เจ้าหน้าที่หอภาพยนตร์ได้คัดกรอง นำเสนอ ซึ่งที่สุดคณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้ขึ้นทะเบียนภาพยนตร์จำนวน ๑๒ เรื่อง เป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นปีที่ ๑๒ ซึ่งมีรายชื่อตามลำดับนี้

๑. กิจกรรมในกระทรวงพาณิชย์ แล คมนาคม THE ACTIVITIES OF
THE MINISTRY OF COMMERCE AND COMMUNICATIONS [๒๔๗๐ - ๒๔๗๒]
๒. [ตัดหัวต่อหัว] [๒๔๗๐ - ๒๔๗๓]
๓. ตรรชนินาง (๒๔๙๖)
๔. [งานอภิเษกพระสังฆราชมิแชล มงคล (อ่อน) ประครองจิต] (๒๔๙๖)
๕. [การประกวดการจัดบ้านและบริเวณ] (๒๔๙๗)
๖. [จอมพลสฤษดิ์ไปอเมริกา] (๒๕๐๑)
๗. เด็กกับหมี The Children and the Bear (๒๕๐๒)
๘. มั่นมากับความมืด (๒๕๑๔)
๙. แหวนทองเหลือง (๒๕๑๖)
๑๐. เทพธิดา บาร์ 21 (๒๕๒๑)
๑๑. ส.อ.ว.ห้อง 2 รุ่น 44 (๒๕๓๓)
๑๒. October Sonata รักที่รอคอย (๒๕๕๒)

ประกาศ ณ วันอังคารที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

(นายชัยพล สุขเอี่ยม)
ผู้แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
ผู้รับรอง

รายชื่อภาพยนตร์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็น มรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี 2554-2566

! อัศเจรีย์ (2519)

14 ตุลาคมสงครามประชาชน (2544)

15 ค่ำ เดือน 11 (2545)

2499 อันธพาลครองเมือง (2540)

BANGKOK METROPOLITAN BUSES AND
TRUCKS [2501]

FINAL SCORE 365 วัน ตามติดชีวิต
เด็กเอ็นท์ (2550)

GOAL CLUB เกมล้มโต๊ะ (2544)

MISS UNIVERSE BEAUTY PAGEANT
(2508)

MARY IS HAPPY, MARY IS HAPPY (2556)

OCTOBER SONATA รักที่รอคอย (2552)

[SIAMESE SOCIETY] [2463]

SOUND PATCH WORK (2473)

THAILAND (2501)

VISIT OF SIAMESE BOY SCOUT TO
JAPAN (2472)

VISIT OF THE PRINCE OF SIAM (1901)
หรือ การมาเยือนของมกุฎราชกุมาร
แห่งสยาม (2444)

ก

กตัญญูปกาสิต (2501)

กรุงเทพเมืองหลวงของเรา [2500]

กล่อง (2541)

กลิ้งไว้ก่อนพ่อสอนไว้ (2534)

กองพันจางอวตึก [2510]

กะเทยเป็นเหตุ (2497)

ก้านกล้วย (2549)

การชมมวยชิงแชมป์โลกระหว่าง

โผน กิ่งเพชร-ปาสคาล เปเรส พ.ศ. 2503

เวทีมวยลุมพินี กรุงเทพ (2503)

[การเดินทางของประชาชน นักเรียน
กรณีเขาพระวิหารในจังหวัดนราธิวาส]
(2505)

การเดินทางกลับจากประเทศญี่ปุ่นของ
คณะทูตไทยในการไปเจรจาตกลงการ
เรียกร้อง ดินแดนคืนจากรัฐบาล อินโดจีน
ของฝรั่งเศส ถึงกรุงเทพพระมหานคร
(2484)

การเดินทางอันแสนไกล (2512)

การต่อสู้ของกรรมกรหญิงโรงงานฮาร์ว
(2518)

[การถ่ายภาพยนตร์เสียงในฟิล์มครั้งแรก
ในสยาม] (2472)

การปฏิบัติหน้าที่เพื่อประเทศชาติในตำแหน่ง
หัวหน้ารัฐบาลและผู้นำทางทหารจนถึง
ล้มป่วยและอสัญกรรมของ
ฯพณฯ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ [2506]

[การประกวดการจัดบ้านและบริเวณ] (2497)

การรับเรือตอร์ปิโด (2478)

การสวนสนามของกองกำลังเสรีไทย (2488)

[การเสด็จเลียบเมืองเหนือ ROYAL TOUR IN
NORTHERN SIAM] (ส่วนที่ไม่ได้ใช้)
(2470)

กาลครั้งหนึ่งเมื่อเช้านี้ (2538)

กิจการในกระทรวงพาณิชย์ แล คมนาคม
THE ACTIVITIES OF THE MINISTRY
OF COMMERCE AND
COMMUNICATIONS [2470 - 2472]

เกรซแลนด์ (2549)

แก้ว (2523)

โกนจุก [2510]

ข

เขาชื่อกานต์ (2516)

[แข่งขันกอล์ฟ 2474] (2474)

ขนมเปียะของอาคง (2496)

ข้างหลังภาพ (2528)

ข้าวกำมือเดียว (2483)

ค

คนกลางแดด (2522)

คนจร ฯลฯ (2542)

คนทรงเจ้า (2532)

คนภูเขา (2522)

คนเลี้ยงช้าง (2533)

ครูบ้านนอก (2521)

คล้องช้าง (2481)

[คำปราศรัยในวันครบรอบปีที่ 2
แห่งการปฏิวัติ 20 ตุลาคม 2503]
(ไม่สมบูรณ์) (2503)

คำสั่งคำสาป (ฉบับฟิล์ม 16 มม. [2494],
ฉบับฟิล์ม 35 มม. (2497))

ฅ

โฆษณาชี้ฝั่งบริบูรณ์บาร์ม ชุดหนูหล่อ
พ่อเขาพาไปดูหมี (2505)

โฆษณาพระเครื่องฉลอง 25 พุทธศตวรรษ
[2500]

โฆษณาเที่ยว [2506 - 2508]

ง

[งานพระบรมศพพระพุทธเจ้าหลวง] (2453)

งานวันชาติ นายพลตรีหลวงพิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี ณ ทำเนียบ
วังสวนกุหลาบ (2484)

งานศพนายอ่องซิมผ่าย ถาวรวงวงศ์
(2512)

[งานอภิเษกพระสังฆราชมีแชล มงคล (อ่อน)
ประคองจิต] (2496)

เงาะป่า (2523)

เงิน เงิน เงิน (2508)

จ

[จอมพลสฤษดิ์ไปอเมริกา] (2501)

จาริกานุสรณ์ (2514)

[จำเริญ-จิมมี่] (2497)

ฉ

ฉลาดเกมส์โกง (2560)

ฉลุย (2531)

ช

ชมสยาม SEE SIAM (ไม่สมบูรณ์) (2473)

ชัตเตอร์ กดติดวิญญาณ (2547)

ชั่วฟ้าดินสลาย (2498)

ช้าง CHANG: A DRAMA OF THE
WILDERNESS (2470)

ช่างมัน..ฉันไม่แคร์ (2529)

ชีวิตก่อน 2475 (2473)

ชุมแพ (2519)

ชู (2515)

โชคสองชั้น (ส่วนที่ไม่ได้ใช้) (2470)

ด

ด้วยเกล้า (2530)

ดอกฟ้าในมือมาร (2543)

ดรรชนีนาง [2496]

ดาโลลามะในสวนโมกข์ (2515)

เด็กกับหมี THE CHILDREN AND THE BEAR
(2502)

[เด็กชนสมัย ร.7] [2470 - 2475]

ค

ตลาดพรหมจารีย์ (2516)

[ตัดหัวต่อหัว] [2470-2473]

ท

ทรายมาเป็นแก้ว [2493 - 2494]

ทวิภพ (2547)

[ทหารไทยไปเกาหลี] [2494 - 2495]

ทอง (2516)

ทองปาน (2520)

ทองพูน โคกโพ ราษฎรเต็มขั้น (2520)

ทะโมนไพร (2502)

ทะเลรัก (2496)

ทั้งระเบิดกรุงเทพในสงครามโลก ครั้งที่ 2
(2487)

เทพธิดา บาร์ 21 (2521)

เทพธิดาโรงแรม (2517)

เทวดาเดินดิน (2519)

โทน (2513)

ไทยไฉมารู (2507)

น

นางนาก (2542)

นางสาวพระดก (2508)

น้ำท่วมกรุงเทพ 2485 (2485)

น้ำพุ (2527)

[นิรโทษกรรม จำเลยคดี 6 ตุลา] [2521]

นิ้วเพชร (2501)

นิสิตพัฒนา (ไม่สมบูรณ์) (2505)

[โนราชนูอุปถัมภ์รกรกร] (2516)

บ

บันทึกรักของพิมพ์ฉวี (2505)

บันทึกเหตุการณ์ 6 ตุลา (2519)

บางระจัน (2543)

บ้านทรายทอง (2523)

บ้านผีปอบ 2 (2533)

บุญชูผู้น่ารัก (2531)

[เบื้องหลังหนังไทย เหนือเกล้า] (2510)

ป

ประชาชนนอก (2524)

ประมวลภาพเหตุการณ์สูญเสียพระเอก
ผู้ยิ่งใหญ่ มิตร ชัยบัญชา (2513)

ปักธงไชย (2500)

ปัตตานีในอดีต [2479]

ปิดทองหลังพระ (เศษที่เหลืออยู่) (2482)

ปุกปุย (2533)

ผ

ผีตอเหลือง (2505)

ผีเสื้อและดอกไม้ (2528)

ผู้ชนะสิบทิศ [2509 - 2510]

ผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด (2528)

แผลเก่า (2520)

ไผ่แดง (2522)

ผ

ผื่น บ้า คาราโอเกะ (2540)

พ

พยาธิตัวจิ๋ว GNATHOSTOMA SPINIGERUM
AND GNATHOSTOMIASIS IN
THAILAND : 2510 (2510)

พระเจ้ากรุงสยามเสด็จฯ ถึงกรุงเบิร์น (2440)

พระเจ้าช้างเผือก (2484)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ เลียบ
มณฑลฝ่ายเหนือ พ.ศ. 2469 (2469)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ
ออกผนวช [2499]

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
เสด็จนิวัตพระนคร พ.ศ. 2481 (2481)

พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ
พ.ศ. 2503 (2503)

พระราชพิธีเฉลิมกรุงเทพมหานครและ
พระราชวงศ์จักรีอันประดิษฐานมาครบ
150 ปี (2475)

พระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
2469 (2469)

พระราชพิธีบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระ
พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (2468)

[พระราชพิธีโล้ชิงช้า] (2474)

[พระองค์เจ้าพีระพงศ์ภาณุเดชแข่งรถ
ณ ถนนราชดำเนิน] (2480)

พรายตะเคียน (2483)

พัฒนากร (2506)

พันท้ายนรสิงห์ (2493)

พิธีเปิดป้าย พรรคเสรีมนังคศิลา
2 กุมภาพันธ์ 2499 (2499)

พิธีพระราชทานเพลิงศพวีรชนผู้เสียชีวิต

ณ บริเวณท้องสนามหลวง 13 - 15 ตุลาคม
2517 (2517)

[พิธีลงนามและคำประกาศในแถลงการณ์
ร่วมการก่อตั้งสมาคมประชาชาติ
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้] (2510)

พี่ชาย (2494)

พี่มากพระโขนง (2556)

เพชรตัดเพชร (2509)

เพลงของข้าว (2558)

เพลงรักเพื่อเธอ (2521)

เพลงสุดท้าย (2528)

เพลงเหยื่อย (2507)

เพื่อน-แพง (2526)

เพื่อนรัก (2520)

แพรดำ (2504)

พ

ฟ้าทะลายโจร (2543)

ฟ้าเมืองไทย ฉลองขึ้นปีที่ 8 พุศ 7 เมษายน 19
(2519)

แฟนฉัน (2546)

ไฟเย็น (2508)

ภ

[ภาพยนตร์โฆษณาสี่ลิ่งส์] (2502)

[ภาพยนตร์บริการข่าวสารไทย] (2497)

[ภารกิจทหารอาสาสยามในสงครามโลก
ครั้งที่ 1] [2461]

ม

[ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ เยือนจีน] (2518)

มนต์รักทรานซิสเตอร์ (2544)

มนต์รักแม่น้ำมูล (2520)

มนตร์รักลูกทุ่ง (2513)
มรดกพระจอมเกล้า (2497)
มวยไทย (2506)
มหา'ลัยเหมือนแร่ (2548)
มันมากับความมืด (2514)
มิตรเก่าผู้กลับมา (2512)
มือโจร (2504)
มือปืน (2526)
เมียหลวง (2521)
เมืองในหมอก (2521)
แม่นาคพระโขนง (2502)
แมลงรักในสวนหลังบ้าน (2560)
ไม้สัก [2505]

ย

ยิงเป้านักโทษค้ายาเสพติด (2510)
ยุทธนา-ศิริพร YUTHANA UND SIRIPON
MONCH AUF ZEIT [2506]

ร

[ร. 5 เสด็จประพาสกรุงสต็อกโฮล์ม] (2440)
[รวมไทย] (2484)
รักริชยา (ไม่สมบูรณ์) (2500)
รักแห่งสยาม (2550)
รัฐประหาร 2490 (2490)
รู้ใหม่ทางทะเล เรือดำน้ำ แห่งราชนาวิสยาม
กิจวัตรของทหารเรือดำน้ำไทยในญี่ปุ่น
[พิถีปลอยเรืออันรุ่งเรืองสดใส]
[2479 - 2480]
รุ่งอรุณวันใหม่ในป่า (2523)
เรื่องตลก 69 (2542)
เรือนแพ (2504)
โรงแรมนรก (2500)

ล

ลุงบุญมีระลึกชาติ (2553)
ลูกบ้าเที่ยวล่าสุด (2536)
ลูกอีสาน (2525)
เลือดขาวนา (เศษที่เหลืออยู่) (2479)
เลือดสุพรรณ (2522)

ว

วังพิกุล (2557)
วันมหาวิปโยค (2516)
วัยตกกระ (2521)
วัยระเริง (2527)
วัยอลวน (2519)
วิมานดารา (2517)
เวลาในขวดแก้ว (2534)

ศ

ศึกบางระจัน (2509)
เศรษฐีอนาถา (2499)

ส

สตรีเหล็ก (2543)
สวรรค์บ้านนา (2552)
สวรรค์มืด (2501)
ส.อ.ว.ห้อง 2 รุ่น 44 (2433)
สะพานรักสารสิน (2530)
สัตว์ประหลาด ! (2547)
สันติ-วิณา (2497)
[สัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์
ไทยที่กลับออกจากป่า] [2528]
สายเลือดเดียวกัน [2509 - 2511]
สาย สีมา นักสู้สามัญชน (2524)
ลำเพ้ง (2525)

สุดสาคร (2522)
สุดเสนหา (2546)
สุริโยไท (2544)
สุรรัตนล่องหน (2504)
เสด็จทอดพระเนตรมอญรำผี ปากกลัด
1 มีนาคม พ.ศ. 2473 (2473)
เสด็จประพาสภาคใต้ (2502)
เสด็จอินโดจีน พ.ศ. 2473 (2473)
เสน่ห์บางกอก (2509)
[โสกันต์พระองค์เจ้าจิรศักดิ์สุประภาต]
(2471)

ห

หนุมานเพชฌัญญ์ครั้งใหม่ [2500]
หนุมานพบ 7 ยอดมนุษย์ (2517)
หมานคร (2547)
หลวงตา (2523)
หลุมศพที่ลือชื่อ (2505)
หัวรักเหวกลึก (2498)
หัวใจทรนง THE ADVENTURE OF IRON
PUSSY (2546)
[หาบข้าว นวดข้าว สีข้าว แต่งงานภาคใต้]
[2511 - 2512]
เหตุมหัศจรรย์ (2498)
แห่รัฐธรรมนูญ (2476)
แหวนทองเหลือง (2516)
แหวนวิเศษ (2472)
โหมโรง (2547)

อ

องค์บาก (2546)
อนึ่ง คิดถึงพอสังเขป (2535)
อนุทินวีรชน 14 ตุลา (2517)

อาปัติ (2558)
[อาจารย์ศิลป์ พีระศรี] [2494]
อินทรีทอง (2513)
อีแตน (2511)
ไอ้ทุย (2514)

ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ครั้งที่ 13 ประจำปี พ.ศ. 2566

ISBN	978-616-543-820-9
พิมพ์ครั้งแรก	ตุลาคม 2566
จำนวนพิมพ์	500 เล่ม
จัดพิมพ์โดย	หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) กระทรวงวัฒนธรรม 94 หมู่ 3 ถนนพุทธมณฑลสาย 5 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล นครปฐม 73170 โทร 02 482 2013-15 www.fapot.or.th
คณะทำงาน	ชลิตา เอื้อบำรุงจิต, โดม สุขวงศ์, สันหทัย โชติรสเศรษฐี, ก้อง ฤทธิดี, อรวรรณ ขวศิลป์, ภาควงภูมิ ธรรมศรี, พุทธพงษ์ เจียมรัตตัญญู, วรรณภา พ่วงพร้อม, มานัสศักดิ์ ดอกไม้, ธิติพงษ์ ก่อสกุล
ศิลปกรรม	พัชรินทร์ เอกอ่อนแสง
พิมพ์ที่	บริษัท ชยากร พรินต์ติ้ง จำกัด 27 ซอยมาเจริญ 3 แยก 4-3 แขวงหนองแขม เขตหนองแขม กรุงเทพฯ 10160

